ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Немачка 3.00 DEM, САД 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF
Шведска 13.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS
Грчка 300 GRD, Енглеска 1.00 GBP

9 770032 339010

27. IX 1991. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIII ● ЦЕНА: 40 ДИН. ● БРОЈ 2074

ПОРУЧНИК БЛУБЕРИ

У ЕПИЗОДИ НАСИЉЕ У КАНЗАСУ

Верујеш

Веровали или не!

Џим Дов
учесник голф-турнира на острву Лонг Ајленд (држ. Њујорк, САД), захваљујући повољном ветру, успео је да лоптицу баци 706 метара далеко.

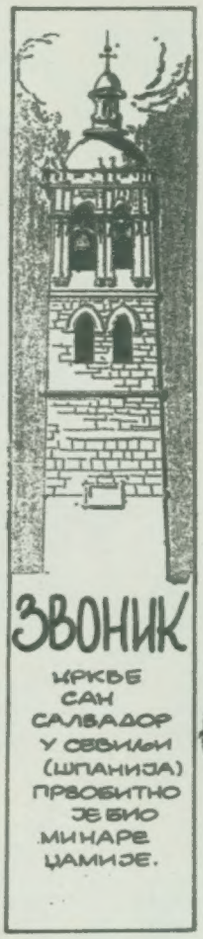

ЗВОНИК

ЦРКВЕ САН САЛВАДОР У СЕВИЉИ (ШПАНИЈА) ПРВОБИТНО ЈЕ БИО МИНАРЕ ЏАМИЈЕ.

МОКО-МОКО

НОВАЦ КОЈИ СЕ КОРИСТИО НА ИНДОНЕЖАНСКОМ ОСТРВУ АЛОР, ИЗРАЂЕН ЈЕ У ОБЛИКУ ЗВОНА.

Махамеџ Риза Бег

ПЕРСИЈСКИ АМБАСАДОР У ФРАНЦУСКОЈ, ПРВИ ЈЕ У ФРАНЦУСКУ 1715. ГОДИНЕ УВЕО КУПАЊЕ БЕЗ ОДЕЋЕ. ДОТАД СУ СВ ФРАНЦУЗИ КУПАЛИ ПОТПУНО ОДЕВЕНИ.

ДЕВОЈКЕ

ИЗ ПЛЕМЕНА МАНИДЕ СА ФИЛИПИНА НОСЕ ТАШНЕ ОКАЧЕНЕ ЗА ЧЕШАЉ ПРИЧВРШЋЕН У КОСИ.

ПТИЦА ЛИСКОНОГА

БРИГУ О ПОТОМСТВУ ПРЕПУШТА МУЖЈАКУ: ОН ЛЕЖИ НА ЈАЈИМА, ХРАНИ И ЧУВА МЛАДУНЦЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● У једној пећини Новог Мексика пронађени су археолошки остаци који сведоче о присуству човека на том месту пре 36 хиљада година. Раније се мислило да су људи настанили овај део америчког копна пре само 17 милењијума.

●●● Мароканско министарство образовања изнело је на Првој скупштини Организације исламске конференције податак да је 51 одсто становништва у исламским земљама неписмено.

●●● врло озбиљну и широку кампању да и животиње добију слободан дан у недељи започела је у бразилском граду Форталезе сликарка Долорес Сандерс: коње, волове и осталу стоку власници тог дана не би смели да упрежу нити јашу. Уметница већ има на хиљаде присталица.

●●● у мају 1990. лансиран је нови сателитски систем који ће уз помоћ нарочитих радара откривати рибаре „криволовце". Систем је послат у орбиту на основу до-

говора између САД, Јапана, Јужне Кореје и Тајвана, али би добро дошао и многим другим земљама.

●●● у Бразилу је овог пролећа у неким планинским областима сетва обављена уз помоћ хеликоптера. Семе у нарочитим „кошуљицама",

укрцано је у хеликоптер и бацано са висине од неколико десетина метара. Експеримент се показао врло успешан.

●●● у Кини су нађена три огромна жбуна чаја која би тачније требало назвати дрвета. Стара су 500 година,

највише је високо 15 метара, а крошња му у обиму има 18 метара.

●●● пушачи убудуће неће моћи да раде у електронској индустрији! Наиме, амерички стручњаци су уз помоћ ласерског детектора утврдили да је количина микрочестица које у ваздух избацују пушачи, чак и после једне једине попушене цигарете, око 40 пута већа него код оних који не пуше. А кад ове честице падну на суперосетљиве уређаје, долази до озбиљних грешака и кварова.

Илустрово: Љубомир Милојевић – Љубац

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

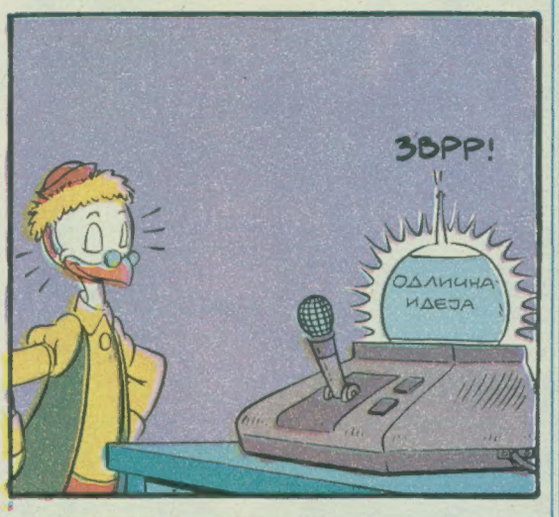

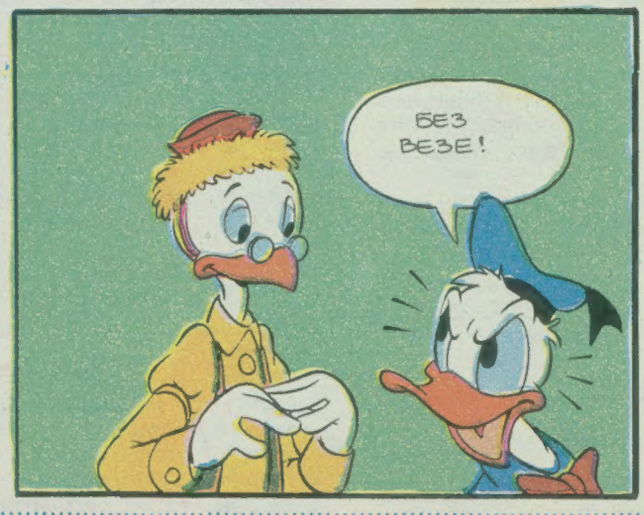

Distributed by King Features Syndicate

© 1991 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

ИЗУМИ ОТКРИЋА ДОСТИГНУЋА

ВОЈНИК БУДУЋНОСТИ

Амерички војник будућности: 1. плочица за идентификацију, 2. шлем, 3. визир, 4. наочаре за ноћ, 5. оружје, 6. стрелице, 7. одело, 8. чизме, 9. уређај за оријентацију.

Амерички ратни репортер пуковник Маршал крајем Другог светског рата описао је бојно поље као хладно и најусамљеније место у којем се налазе људи. Најтеже од свега на бојном пољу је његова празнина од које војници занеме и пребледе од страха.

У последња два века ратови су доживели невероватну еволуцију. Како ће изгледати бојно поље (ратиште) после 2000 године. Одговор би могао гласити: биће „провидно" – све ће се знати и видети, а војник ће на њему бити усамљенији него икад у дуготрајној историји ратовања. Какву ће опрему имати војник у будућности? Услед напретка технике и технологије, може се рећи да ће то бити супервојник, ни налик данашњем.

Као прво, његово одело ће бити од тканине која ће моћи да мења боју попут камелеона у зависности од терена на коме се налази, што ће омогућити успешну камуфлажу. Широка кошуља и панталоне носиће се преко суперлаганог штита који ће војника чувати од микроталасног зрачења.

У ђонове чизама биће уграђени ваздушни јастучићи који ће олакшавати напорно кретање.

Шлем за заштиту главе биће израђен од врло отпорног материјала – кевлара – и покриваће и уши како би их заштитио од снажног звука експлозије и пуцњаве. У шлем ће бити уграђен и радио-пријемник кратког домета за одржавање везе, а имаће и визир који је поларизован како би штитио очи од ласерских зрака и опремљен сензорима за откривање отровних хемикалија и гасова.

Аеросолни експлозиви УБИЦЕ МИНСКИХ ПОЉА

У недавно завршеном рату у Заливу Ирачани су поставили на стотине хиљада мина у песку и приобалним водама. На тај начин мислили су да изненаде и зауставе копнене јединице здружених снага. Међутим, амерички маринци су за рашчишћавање путева кроз минска поља употребљавали аеросолне бомбе и пројектиле. О чему је заправо реч?

Американци су још далеке 1960. године, у свом морнаричком истраживачком центру Чајна Лејку, почели истраживање новог борбеног средства-аеросолног експлозива. Треба напоменути да је феномен аеросолног експлозива откривен захваљујући несрећама које су се догађале у нафтној индустрији.

Први пут су ново аеросолно оружје (Fuel-Air-Explozive или FAE) у виду авио бомбе CBU55/B употребили у Вијетнаму за уништавање вегетације џунгле и активирање минских поља.

Код аеросолних експлозива јавља се просторна експлозија од претходно испуштеног облака ситно распршеног аеросолног експлозива. Аеросолни експлозив настаје распршивањем погодних органских материја као што су: пропан, метан, керозин, ацетилен, бутан, етилен оксид, пропилен-оксид, алуминијумски прах који експлодирају у смеши са ваздухом. Када засићеност аеросолног експлозива у ваздуху достигне границу експлозивности уз помоћ бомбе или пројектила долази до разорне експлозије.

Циљеви на које је бачен аеросолни експлозив изложени су разорним таласима који на њих делују притиском, излажући их ломљењу или чупању. Услед оваквог ефекта долази до активирања мина у минском пољу на широком простору. Поред натпритиска у зони аеросолног облака развија се температура од 2500 – 3000°C.

У завршној припреми копнене офанзиве, бомбардери „B-52" бомбардовали су ирачка минска поља у Кувајту и јужном Ираку аеросолним бомбама великог калибра. Ове бомбе су се активирале на висини око 30 m од тла и снагом експлозије и натпритиском изазвале експлозије свих мина, уништавајући лако оклопљене објекте у живу силу у кругу од више километара. Американци су такође користили и системе SLUFAE (Surface Launched Unit FAE) и CATFAE (Catapult Launched FAE) да би очистили минска поља.

Систем SLUFAE смештен је на транспортер са гусеницама

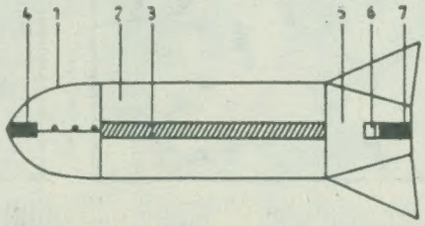

Основна аеросолна авио бомба
1) тело бомбе, 2) аеросолни експлозив, 3) чврсти експлозив, 4) упаљач, 5) стабилизатор са перајима, 6) пиротехничко пуњење, 7) детонатор аеросолног облака.

За супервојника кретање по мраку неће бити никаква тешкоћа. Он ће имати наочаре за ноћ опремљене инфрацрвеним сочивима која ће омогућавати сигурно гледање у мраку и ноћ претварати у дан.

Лично наоружање знатно ће се разликовати од данашњег. Биће то скраћена пушка са уграђеним сандуком за муницију, а моћи ће да испаљује по три разноврсне стрелице истовремено. Те стрелице биће нови тип метка. У лету ће развијати крилца, а циљ ће погађати знатно већом снагом од класичног метка.

За препознавање сваки војник ће имати плочицу у виду микрочипа уграђену у зуб, уместо данашње плочице која се носи око врата.

Посебно занимљива биће оријентација војника у времену и простору. Уређај величине кутије цигарета на десној руци омогућаваће војнику одређивање места у сваком тренутку – са могућношћу грешке до 10 метара. То ће бити могуће помоћу три сателита „NAV–STAR" у орбити који ће стално емитовати сигнале.

Француски војни стручњаци рат будућности описују као рат у три борбена концентрична круга, као рат у коме ће роботика, информатика, сателити, рачунари, „паметна" оружја, сензори, ласери и нове технологије загорчати живот и рад војника у будућности.

Први и најопсежнији круг чиниће осматрање, обавештајна служба и комуникације. У овом простору ће се одвијати рат средстава везе и комуникација.

Други борбени круг обухватаће борбу по дубини. У њему ће се примењивати „паметна" оружја која ће моћи да препознају противника, одаберу и униште на великим даљинама.

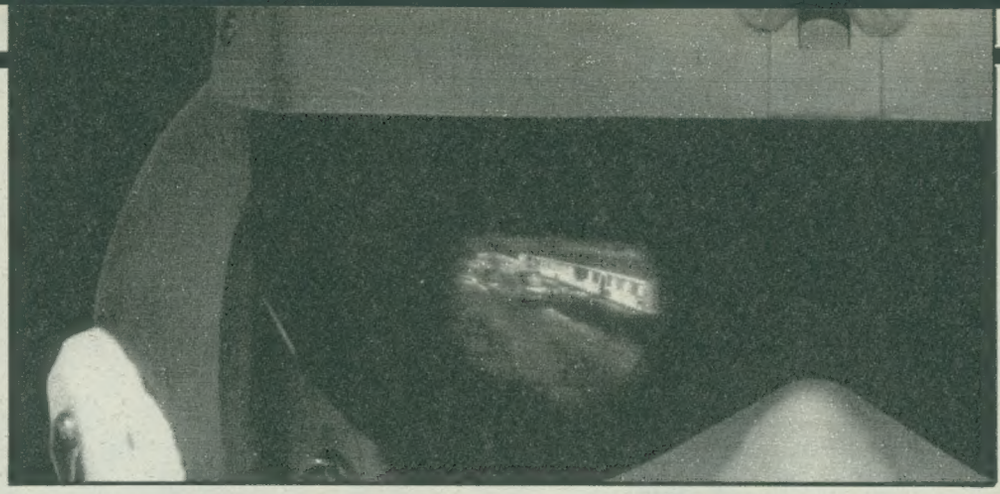

Наочаре за ноћ.

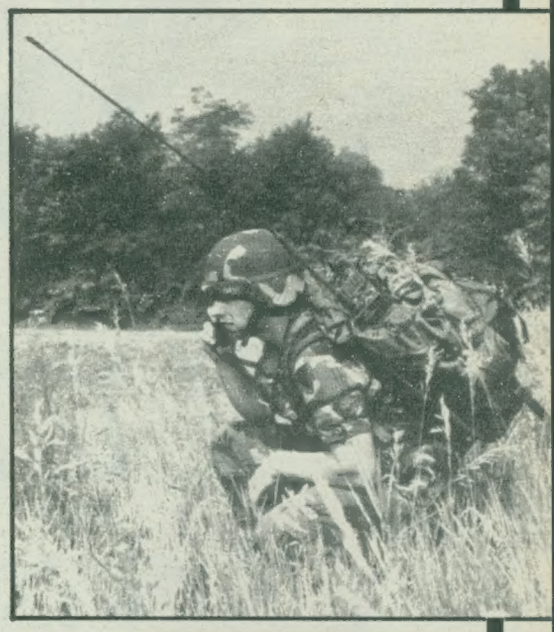

Оваква слика на бојном пољу после 2000. године биће права реткост.

У трећем кругу одвијаће се борба средстава за непосредну борбу. Један наспрам другог стајаће тенкови, артиљерија, изванредно брзе ракете, хеликоптери и друго, а њихове заједничке особине огледаће се у снажној и прецизној ватри, високом степену покретљивости и изванредној заштићености.

Дакле, војнику у будућности неће бити нимало лако, али битка се увек не добија само помоћу оружја, већ некад и помоћу јуначког срца и добро спроведене тактике.

Амерички авион са 14 бомби типа CBU-55/B FAE

M548 и састоји се од вишецевног лансера ракета (слика 1) који лансира невођене ракете калибра 127 mm (ZUNI) са наткалибарном бојевом главом пречника 346 mm која је измењена и усавршена основна аеросолна авио-бомба BLU-73. Свака ракета има масу 87 kg са 38 kg аеросолног експлозива. Даљина гађања је 300–1000 m, а за 3 до 5 минута може се направити пролаз у минском пољу ширине 10 и дужине 250 m. Систем „земља-земља" за разминирање CATFAE, са катапултним испаљивањем аеросолног експлозива смештен је у амфибијско возило (слика 2). Систем има 21 лансерану цев од којих свака носи 63 kg аеросолног горива. За 30 секунди може се очистити минско поље ширине 10 и дужине 300 m.

За дејство аеросолних експлозива везана је једна занимљивост. Аеросолни облаци који прекривају подручје циља веома су ефикасни, јер не изискују директан погодак циља. Аеросолни облаци продиру у нехерметичне просторе и обликују се према облику земљишта, продиру у затворене просторије, кроз отворене прозоре, у ровове и заклоне, а само један пројектил или бомба обухвата више од 10 метара у пречнику где долази до разорне експлозије.

На пример, ако имамо заштитни зид иза којег се налазе возила а класична бомба експлодира 5 m од зида она неће оштетити возила иза зида. Међутим, аеросолна бомба или пројектил ствара аеросолни облак пречника најмање 10 m који ће обухватати како зид тако и возила иза њега и оштетити их експлозијом. Уколико ударни талас експлозије аеросолног експлозива сустигне аутомобил са затвореним прозорима, сви прозори ће попуцати а ваздушни отпор ишчупаће антену и ретровизоре са возила и превртнути га.

Вишецевни лансирни уређај типа SLUFAE

Дакле аеросолни експлозиви имају веома широку примену и веома су опасни. Њима се врло лако може оштетити или уништити растиње на пошумљеном земљишту, авиони, неојачане зграде, неоклопљена возила, све врсте ракета, бродова, уништити жива сила, а успешно се користи и за прављење пролаза у минским пољима.

Осим система CATFAE I SLUFAE развијени су и системи аеросолног експлозива FAESHED, MADFAE, HFS-I, BLU-95/B и BLU-96/B који се користе за дејство из авиона и хеликоптера.

Добри познаваоци овог оружја тврде да се ради на даљем усавршавању тако да ће аеросолни експлозив бити самодетонирајући, а по ефикасности приближиће се тактичким (ограниченим) нуклеарним бомбама.

Ж. Митић

У стадијуму „црвеног џина" стара звезда достиже хиљаду пута већи пречник од Сунчевог; потом експлодира водонични омотач и од звезде остаје „бели патуљак".

АЛБИРЕО МИС КОСМОСА

10 питања – 10 одговора

Сиријус је 20.000 пута светлији од Сунца, али најјачи квазар светли као пет милијарди Сиријуса.

1 Која је звезда највећа?

Зависи шта подразумевате под величином – масу или обим. По маси је највећа Eta Carinae, звезда видљива само с јужне хемисфере, која садржи око сто пута више материје него наше Сунце (које, опет, има масу као 332.270 земаљских кугли). Ако вас занима звезда највећег пречника, вечерас потражите на небу сазвежђе Орион. У његовом левом горњем углу је сјајна црвенкаста звезда коју астрономи зову Бетелгеза. Њен пречник износи 700 милиона километара, или око пет пута више него што је одстојање Земље од Сунца.

Па и такве џиновске димензије учиниће нам се смешно мале ако потражимо одговор на мало друкчије питање: које је највеће тело у космосу уопште? Знамо да су галаксије несразмерно веће од појединачних звезда, а астрономи знају и то да галаксије нису насумице разбацане по свемиру, него груписане у заједнице, или енглеским изразом кластере. Са своје стране, кластери се удружују у такозване суперкластере, а недавно је утврђено да и суперкластери образују „хиперкластере". Највећа таква звездана формација названа „Велики зид" има у пресеку око 500 милиона светлосних година! Или, ако више волите овоземаљске мере 4.731.500.000.000.000.000.000 километара...

2 Која је звезда најмања?

Једна коју на небу не вреди да тражите оком јер може да се види само најјачим телескопима. У астрономским каталозима носи ознаку RG 0058,8–2807. Има масу од само 8 одсто Сунчеве, односно као 26.600 Земљиних кугли.

Овај одговор важи док је реч о „обичним" звездама. Друга је ствар ако узмемо у обзир неутронске звезде које су се под дејством гравитације сабиле до те мере да су од њихових атома остали још само неутрони. Оне могу имати пречник од свега 12 километара, што значи да бисте целу звезду могли да сместите, рецимо, на територију Београда. Београђани вам, додуше, не би баш били захвални на „поклону"... Али, о томе више под питањем број 10.

3 Која звезда најјаче светли?

Звезде које експлодирају као „супернове" за један једини дан зраче исту количину енергије као Сунце за 40.000 година. Кад би се нека „супернова" појавила на 8,5 светлосних година од нас, колико је удаљен Сиријус (по привидној јачини најсветлија звезда на нашем небу), нама би ноћ била светла као дан.

То би, истина, трајало само неколико дана, док супернова не „изгори" и охлади се. Од сталних звезда сматра се да је најсветлији Денеб, главна звезда у сазвежђу Лабуда. Око 70.000 пута светлији од Сунца, он би, доведен на Сиријусову удаљеност, осветљавао наше небо отприлике као и млад Месец.

Откако се зна за квазаре, звезде више нису рекордери у сјају. Крајем априла ове године британски астрономи су у опсерваторији у Ла Палми, на Канарским острвима, открили квазар који је најсветлији до сада познати објект у

Шта је НАЈ... (највеће, највише, најјаче, најлепше...) на свету? Одговор на таква питања, наравно, може се наћи у „Гинисовој књизи рекорда". Тај омиљени и поуздани приручник има, ипак, један недостатак: под „светом" подразумева само Земљину куглу. Ако спадате у оне којима је тесан сваки „свет" мањи од космоса, сигурно ће вас занимати ових десет „правих" светских рекорда установљених на основу последњих сазнања астрономије

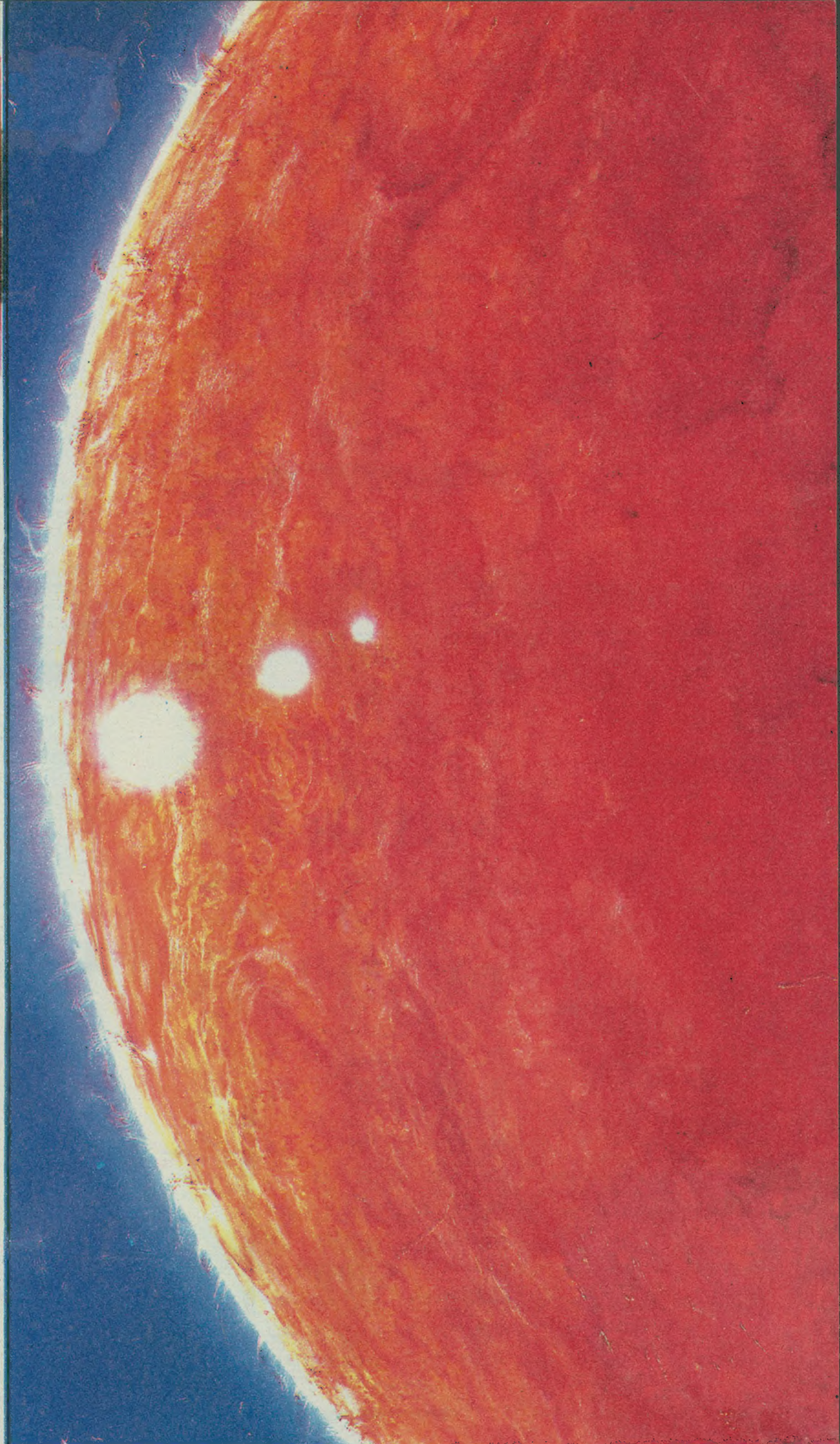

Бетелгеза, „црвени џин" из Ориона.

свемиру. Светли сто билиона пута јаче од Сунца, а што га раније нисмо уочили биће вам јасно кад чујете његову удаљеност: 12 милијарди светлосних година.

4 Шта се најбрже креће у свемиру?

Један пулсар... а пулсари су космички објекти које су астрономи тако назвали јер њихово зрачење „пулсира", наизменично је јаче и слабије. Касније је утврђено да су пулсари заправо неутронске звезде које се окрећу око себе. То и јесте узрок „пулсирања", као код ротационих лампи на светионику или на колима хитне помоћи.

Најбржи пулсар откривен је 1982. године у сазвежђу Лисице, на самој ивици северне хемисфере. Он се око сопствене осе окрене 642 пута у секунди, што значи да се свака тачка на његовом екватору креће брзином од 140 милиона километара на сат. Поређења ради, Земљин екватор креће се брзином од само 1.650 километара на сат.

5 Који је најдаљи познати објект у свемиру?

То је један квазар (астрономска ознака PKS 2000–330) на самом рубу домета наших телескопа, 15 милијарди светлосних година од нас. Према данашњим научним сазнањима, квазари су језгра сасвим младих галаксија у којима се из ускомешаних облака космичке прашине и гасова постепено стварају звезде. Те „бебе" зраче стоструко веће количине енергије него „одрасле" галаксије и то је разлог што их и на таквим удаљеностима можемо опазити.

6 Који је најдаљи познати објект у нашој галаксији?

На то питање не може се са сигурношћу одговорити јер се стручњаци не слажу око тога где су заправо границе нашег „Млечног пута". Засад су главни конкуренти за титулу „најдаљег" једна кугласта маглина под ознаком NGC 2419, удаљена 182.000 светлосних година, и једна, недавно откривена, још безимена променљива звезда у сазвежђу Лире (160.000 светлосних година).

Лакше је одговорити на супротно питање – која је звезда најближа. То је Проксима Кентаури, која је и име добила (proxima на латинском значи „најближа"; Кентаур је сазвежђе на јужној хемисфери) по томе што је од нас удаљена само 4,22 светлосне године. Да је нешто даља, вероватно не бисмо ни знали да постоји јер јој је светлост прилично слаба.

7 Која је звезда најлепша?

Јасно вам је да се на ово питање не може одговорити бројним подацима, као на досадашња. Можемо само навести утиске појединих научника. Петер Штетмајер, директор опсерваторије у Минхену, сматра да је најлепша од свих двојна звезда Албирео, у сазвежђу Лабуда, пар у коме је једна звезда златножуте а друга плаво-зелене боје. Амерички астроном Артур Вулф, опет, тврди да у васиони нема лепшег (или бар необичнијег) призора него што је „блазар" АО 0235+164 у сазвежђу Гуштера. „Блазари" су квазари који, за разлику од осталих, нису окружени гасним облацима. Из разлога који још нису објашњени они се повремено „разбукте" појачавајући светлост и стоструко у размаку од неколико месеци.

Случај стопостотног Микеланђела

ИМА ЛИ ВИШКА МЕЂУ РЕМЕК-ДЕЛИМА?

Испостави ли се да је Александар Периг у праву, мораћемо да се помиримо с тим да је од 630 цртежа који су до сада приписивани Микеланђелу свега 85 дело његових руку

Изазову тајанственог тешко је одолети, а Александар Периг је набасао на драгуљ. Овог историчара уметности швајцарског порекла дуго су збуњивали записи из 16. века по којима је велики италијански вајар и сликар Микеланђело пре смрти 1564. године спалио готово све своје цртеже. Откуда онда, запитао се Периг, толики број Буонаротијевих цртежа по белом свету?

Очи, издајнички детаљ

После три деценије истраживања Периг одлучно изјављује да је разрешио загонетку, а то што тврди ни најмање се не допада остатку стручног-уметничког света. Све у свему, Периг је убеђен да је од 630 цртежа који се приписују великом мајстору свега 85 нацртано његовом руком. Позамашни остатак, како стоји у књизи „Микеланђелови цртежи: уметност погрешног приписивања" коју је о овоме написао, дело је Микеланђелових ученика.

Периг, иначе професор универзитета у Триру у Немачкој, не крије да му прија што је својим открићем подигао поприличну прашину међу колегама, историчарима уметности. Његови ранији радови на исту тему у Немачкој нису имали нарочитог одјека, али је зато енглеско издање „Уметности погрешног приписивања" у САД изазвало праву буру.

Од свих открића до којих је овај професор дошао највише оспоравања и жустрих полемика ипак је изазвало оно које се односи на Микеланђелову „Главу младића" из краљевске колекције у Виндзору. Речени цртеж, тврди Периг, у ствари је аутопортрет једног Микеланђеловог ученика. Доказе за ову тврдњу Периг заснива на великом броју доказа, укључујући ту и анализе технике цртања, технике сенчења,

8 Која звезда има најдуже име?

Као и претходно, ово је питање „за предах" уколико сте се малчице заморили од астрофизике. Односи се само на имена од једне речи. Међу њима свакако је најдуже име **Шурнаркабтишашуту,** које као и многа друга (Бетелгеза, Денеб, Ригел, Фомалхаут...) потиче из арапског, а значи дословно „испод јужног рога Бика".

9 Где се налази највиша планина у свемиру?

Највиша, наравно, од оних које до сада знамо. То је Олимпус Монс, на Марсу, с врхом од 27 километара висине, према коме наш Еверест личи на обичан брежуљак. Ако мислите да на врху највише планине дувају и најјачи ветрови – варате се. Тај рекорд, како је утврдила америчка сонда „Војаџер 2", припада планети Нептуну, на којој дувају олује од 2.400 км на сат (поређења ради, најјачи ветрови на Земљи достижу око 250 километара на сат).

10 Где се налази најтежи предмет у свемиру?

Сила теже, знамо, зависи од тога које нас небеско тело привлачи. На Земљи је релативно слаба, на Јупитеру јача, на звездама још јача, али све је то незнатно у поређењу с оним што се догађа кад звезда доживи „колапс" и маса јој се сабије до густине какву иначе има само у атомском језгру. Парче те материје велико као коцка шећера било би тешко као милион дизел-локомотива, а такву материју имају неутронске звезде.

Ето зашто смо рекли да се Београђани не би обрадовали да им неутронску звезду поставите насред Теразија. Њена гравитација би сваког човека подвргла притиску од 20 милиона тона. Другим речима: да сви парни ваљци наше планете пређу преко њега и врате се истим путем, он би после тога био релативно добро очуван у поређењу с оним што би звезда направила од њега.

Али, и таква, лудачки сабијена, маса може (под дејством властите тежине) наставити да се сабија. Резултат је – црна рупа: место из кога чак ни светлост не излази јер не може да савлада огромну гравитацију. У пролеће ове године, у опсерваторију Мауна Кеа на Хавајима, три америчка астронома открила су „најцрњу црну рупу" у космосу, неколико десетина пута већу од ма које досад познате. Налази се између сазвежђа Херкул и Шкорпија, на месту где су се сударила две галаксије. Ту је сакупљена маса отприлике једнака маси целог нашег Млечног пута, али на десетак хиљада пута мањем простору. Густина и тежина материје у тој „рупи" превазилазе све што је људски ум у стању да замисли.

С. С.

„Оригинал или лик из огледала? (Виндзорски портрет младића)

затим докумената из оног времена и поређења спорног портрета са другим Микеланђеловим делима.

У случају „виндзорске главе" издајнички детаљ су очи. „На читавом портрету једино оне делују несавршено, чак недовршено и то упркос бројним преправкама", каже Периг. „Ово наводи на претпоставку да је уметник модел могао да види искључиво отворених очију. Другим речима, идентитет портретисаног треба тражити у одразу уметниковог лика у огледалу". Ослањајући се на биографске податке и неколико нешто слободније изведених закључака, Периг „Главу младића" приписује мајсторовом лепом и младом ученику Томасу де Каваљеријy.

Већи број Перигових колега сматра да је приписивање ауторства Каваљеријy чиста бесмислица. Ниједан Буонаротијев ученик није могао да створи дело такве вредности, кажу. „Ако је то нацртао Томасо де Каваљери, онда је он био геније раван Микеланђелу", мисли Конрад Оберхубер, директор бечке графичке колекције „Албертина".

Дело туђих руку

На мишљење да „стопостотна ремек-дела стварају само стопостотни мајстори", Периг одговара: „Бесмислено је тврдити како је тај цртеж исувише савршен за Каваљеријa. До сада ни један стручњак који се бави Микеланђелом није ни покушао да утврди које је цртеже Каваљери заправо нацртао."

Расправа поводом Перигове књиге полако се претвара у огорчени рововски рат између супротстављених кустоса и професора. „Периг никада није био музејски човек. Он не мрда из своје професорске канцеларије. Када читав век проведете међу оригиналима, ствари су много јасније", каже Оберхубер.

С овим мишљењем не слажу се Перигове присталице које сматрају да свакодневни боравак у близини уметничких дела нипошто не гарантује научничку објективност. „Чувари цртежа те цртеже одавно уопште не гледају, само их чувају", каже историчар уметности Дејвид Розенд са Колумбија универзитета. Периг овоме додаје чињеницу да управе музеја, из разумљивих разлога, нису склоне преиспитивању аутентичности својих колекција.

Испостави ли се да је Периг ипак у праву, то ће значити да је петнаест цртежа изложених у Британском музеју и осам у Лувру, који се приписују Микеланђелу, у ствари дело туђих руку.

Ни Перигове присталице не слажу се с њим у свему. Тако и Дејвид Розенд сумња да је „виндзорску главу" могао да нацрта ико сем великог Микеланђела. Било како било, Периг је успео у једном. Без обзира хоће ли његове тврдње бити оповргнуте или не, сигурно је да је навео музејске стручњаке да се мало боље загледају у дела чија је аутентичност до јуче била ван сваке сумње.

Припремила: ***М. Илић***

Илустровао: Растко Ћирић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

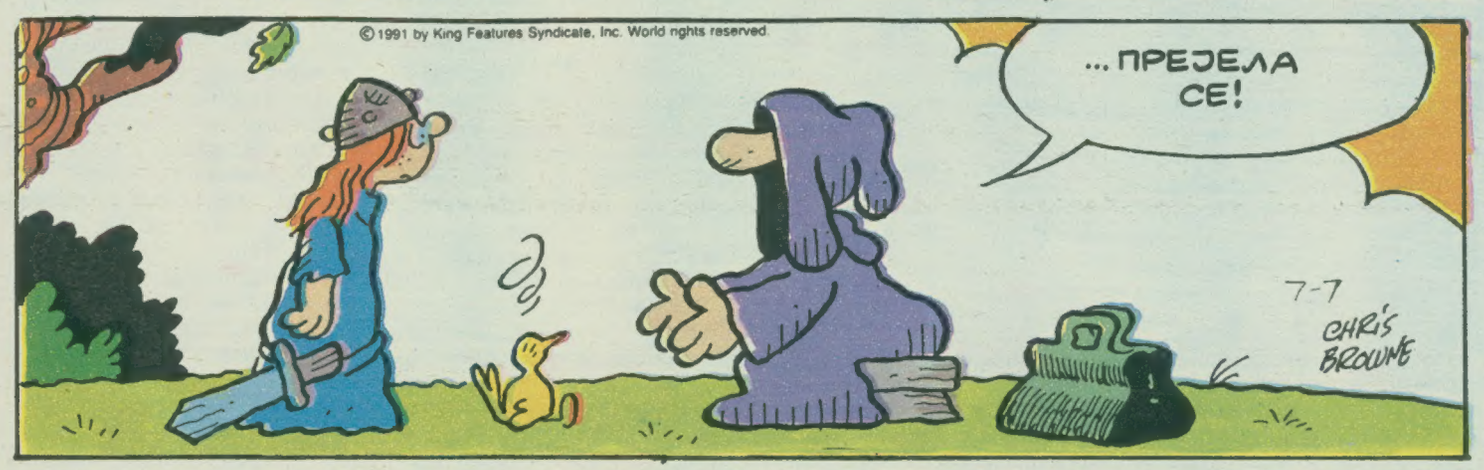

МА ШТА КАЖЕШ

УЧТИВА УВРЕДА

У Аустралији је спроведено занимљиво истраживање о томе колико просечан грађанин у свакодневном говору користи псовке. Прво је потврђено оно што већ сви знају: да су се псовке толико увукле у језик да их углавном више нико не примећује. Зато, можда, није необично што малишани чији родитељи много псују, кад желе некога да увреде, не користе ружне речи већ – учтиве. Такође је запажено да мушкарци, што су образованији, мање псују, док је код жена обрнуто. ■

ГЛЕДАЈ ГА У ОЧИ И НЕ БРИНИ

Два истраживача, дубоко у џунгли, изненада су се нашла на корак од огромног лава.

– Смири се – шапће један – зар се не сећаш шта пише у уџбенику? Ако звер гледаш нетремице у очи, она ће се окренути и лепо отићи својим послом.

– Сећам се – одвраћа такође шапатом други – само шта ако лав није прочитао уџбеник?

ЗМИЈЕ У ТАЊИРУ

Пер Хегенс, управник једног познатог хотела у Ослу, чији се ресторан прочуо по специјалитетима справљеним од змијског меса, недавно се нашао на муци. Заправо, у јеловник ресторана умешали су се чланови Зоолошког друштва Норвешке и подсетили куваре да се окану змија јер су оне, као и још неки гмизавци, стављене под заштиту државе. „Огорчен сам", каже Хегенс, „што ћу морати да разочарам бројне верне госте, али бар за сада змија у тањиру неће бити." ■

САМО ЗА ЛЕПШИ ПОЛ

У самом центру Берлина, у Бранденбуршкој улици, налази се хотел „Артемизија". Прочуо се као ексклузиван, али не због високих цена и луксуза већ због тога што су његови гости искључиво припадници лепшег пола. Додуше, мушкарцима није баш сасвим забрањен приступ. Они могу да уђу у салу за чај, али само ако их позове нека од гошћи. И управу и послугу хотела такође чине жене и, како кажу, посао сјајно иде. Ове године није било ниједне празне собе, а судећи по резервацијама тако ће бити и до половине следеће. Мушкарци који навраћају у „Артемизију" још се нису побунили због дискриминације.

За разлику од Берлинаца, грађани Бирмингема никако не могу да се помире са сличном „неправдом" коју су им приредиле суграђанке. Оне су, наиме, успеле да се изборе и само за себе обезбеде паркиралиште у срцу града које може да прими 170 аутомобила. У овај подземни паркинг, на који будно мотре наоружани чувари, мушка нога не може да крочи. На огорчене протесте бирмингемски општинари одговарају да се не ради ни о каквој дискриминацији, већ о покушају да се жене заштите од све чешћих напада. ■

КАЗНА ЗБОГ ЗВИЖДАЊА

Донедавно су се Њујорчани поносили својим највишим облакодером „Ситиспајер" од преко стотину спратова. Међутим, та грдосија им све више смета, нарочито онима који живе или раде у њеној близини. Наиме, кад год дуне ветар, зградурина услед вибрација производи несносне звиждуке и завијање. Тај звук, од кога се многи најеже, чује се неколико стотина метара уоколо. Тако су градске власти, уместо да награде конструктора зграде, одлучили да га новчано казне. ■

КУМ НА ЧЕТИРИ НОГЕ

Кад су вереници Тони Смит и Лини Џонс из Бристола, Велика Британија, одлучили да се венчају, никако нису могли да се договоре са матичарем ко ће им бити кум. Дотични службеник није пристајао да будући младенци своје „да" изговоре пред Лининим и Џоновим четвороножним пријатељем, вучјаком Максвелом, захваљујући коме су се момак и девојка упознали и заволели. Али, пошто су будући супружници били одлучни да у противном неће ни склопити брак, матичар је попустио. Сви присутни на венчању тврде да се Максвел понашао баш како доликује куму. ■

НАПРЕД, ВИАНЕЛО!

Острвце Пелестрина у Венецијанском заливу поносно је на свој фудбалски тим, не само због добрих играча већ и због нечега што ниједан други на свету нема – сви чланови клуба презивају се Вианело. На утакмицама зато не може ни да се чује другачије навијање сем „Напред, Вианело!" или „Браво, Вианело!" Иначе, на овом малом острву које има 2.500 становника, углавном рибара, поред већ поменутог презимена постоје само још три: Буцети, Зенари и Скарпа. ■

Илустровала: Ивана Шелебић

Славни случајеви пороте у ћорсокаку

РУКЕ КРВАВЕ ДО РАМЕНА

У Сједињеним Америчким Државама дванаест поротника, обичних, неосуђиваних грађана оба пола, одлучује да ли је оптужена особа крива и одређује врсту кривице. Њихово GUILTY или NOT GUILTY често значе живот или смрт. Али, углавном, морају да буду једногласни

Милијардер Џејмс Фиск, славан под надимком Џубили Џим, обожавао је новац, до кога је долазио на незаконите начине, и лепе жене до којих је долазио уз помоћ новца. И баш једна таква госпођица, лепа и позната глумица Џози Менсфилд, испала је кобна. Она јесте изабрала њега, али га је управо због тога упуцао Едвард Стоукиз, у друштву подземља познатији под именом Нед.

Стоукиз се, држећи се као невинашце, први пут појавио пред судијом, поротом и публиком у судници 19. јуна 1987. и током процеса успео да баци сумњу на живописни говор јавног тужиоца који је, између осталог, рекао да су „руке господина Стоукиза упрљане крвљу до самих рамена".

Нед није ни трепнуо и када је на њега дошао ред, изјавио је како је господин Фиск, познатији као Џубили Џим, пуцао први и „ако га је неко убио, то је учинио лекар који га је напумпао морфијумом и тиме онемогућио успешну хитну операцију вађења метка испаљеног у самоодбрани".

Задатак пороте није био лак и поротници нису дошли до заједничке одлуке: седморо је сматрало да је оптужени крив за убиство из ниских побуда, петоро за убиство без предумишљаја. То је значило да мора да дође до другог суђења на исту тему.

На том другом процесу, с другом гарнитуром поротника, донета је једногласна одлука да је реч о убиству из ниских побуда и Нед је осуђен на смрт вешањем. Пошто се њему веома милио живот, уложио је жалбу, па му је суђено и трећи пут. Нова пресуда гласила је убиство без предумишљаја, а казна шест година робије. Од тих шест четири је провео у злогласном Синг-Сингу.

Овај случај је доказ више у прилог оним правницима који тврде да порота не може да испуни циљ свог постојања, а то је истина, само истина и ништа осим истине.

Част вредна сто хиљада долара

На сензационалном суђењу које је изазвало прворазредни друштвени скандал угледни издавач Теодор Тилтон оптужио је популарног проповедника Хенрија Ворда Бичера за прељубу с госпођом Тилтон, издавачевом неверном супругом. Тужилац је у Тилтоново име тражио одштету од сто хиљада долара. То је била огромна сума, али ни укаљана част није шала.

„Велечасни" Бичер није ни поцрвенео, а камоли изгубио живце док су изношене пикантне појединости из његовог веома интимног разузданог живота.

Суђење је трајало од 11. јануара до 2. јула 1875. године. Порота се, најзад, повукла. Већала је и већала гласајући педесет и два пута. Последње гласање испало је девет према три у корист Бичера. Суд је ову одлуку, мада не једногласну, уважио, пошто се није радило о тешком кривичном делу.

Бичер се вратио своме стаду које га је обожавало и успешно наставио проповедничку каријеру у Плимутској цркви у Бруклину. Теодор Тилтон је заувек напустио Сједињене Америчке Државе.

Шта је срушило „Лос Анђелес Тајмс"?

Славни адвокат Кларенс Дероу управо је био ослобођен оптужбе како је покушао да подмити неког члана пороте, али се јавни тужилац топло надао да ће га прибити уза зид другом. И јесте.

Тужилац је у име државе Калифорније довео Дероуа пред суд тврдећи да је адвокат навео своје помоћнике да поткупе пороту како би прогласила невиним браћу Макнамара, оптужену за дизање у ваздух зграде листа „Лос Анђелес Тајмс".

Кларенс Дероу се, уз обиље доказног материјала, сјајно бранио, али му ђаво није дао мира. Тако је повредио осећања неких поротника описујући рушење „Тајмсове" зграде као „друштвени злочин до кога је дошло услед класне борбе између радника и управе". Ушима Американаца такве изјаве ни дан-данас нису миле, а у оно време биле су право светогрђе.

Седмог марта 1913. поротници су се повукли и три дана касније објавили да нису успели да донесу одлуку нашавши се у ћорсокаку. На последњем гласању резултат је био осам према четири на штету оптуженог.

Све клевете и лажне оп-

Илустровао: Брана Јовановић

тужбе против Дероуа касније су отпале. Он је, ипак, напустио Лос Анђелес исцрпљен, разочаран и финансијски упропашћен, а то је био и крај његове сјајне адвокатске каријере и борбе за права радника. Тако је Америка извадила трн из свога ока, што је овај честити човек и био.

Греси прошлости

Хари То, богаташ растројених живаца и гадне нарави, нашао се на оптуженичкој клупи зато што је убио Стенфорда Вајта, чувеног архитекту, аутора нацрта по којем је направљен Медисон Сквер Гарден 1889. године.

Хари То повукао је обарач зато што је Вајт завео његову жену, али док још није била удата за њега. Госпођа То, као сведок одбране свог супруга, испричала је у дупке пуној судници како се док је била девојка спетљала с Вајтом и шта се међу њима догодило. Неке појединости биле су јој толико непријатне да их је државном тужиоцу шапутала у уво.

Прво суђење почело је 4. фебруара 1907. и завршило се 13. априла тако што порота уопште није могла да се сложи и донесе било какву одлуку.

На другом суђењу друга порота прогласила је Тоа невиним и то због поремећеног ума и судија га је послао у лудницу на доживотно лечење и боравак. Али, његова мајка га је одатле извукла после седам година уз помоћ великог породичног богатства, то јест подмићивањем.

Госпођа је хтела развод

Хирург др Бернард Финч и његова љубљена Керол Трегоф сели су на оптуженичку клупу због убиства докторове супруге. Нису је убили зато што им је стајала на путу и одбијала да се разведе. Напротив, баш она је желела развод, али уз њега и половину докторових прихода од неких 750 хиљада долара, а према слову закона државе Калифорније о подели имовине. То јој је дошло главе.

Упркос тешким доказима против Финча и Трегофове они су успели да се провуку кроз два судска процеса захваљујући неусаглашеним мишљењима две пороте о врсти њихове кривице.

Прва је већала тридесет седам и по сати с резултатом: десет **за** два **против** кривице др Финча за убиство; осам **за** четири **против** ослобађања др Финча оптужбе за саучесништво; осам **за** четири **против** и кривице за убиство и оптужбе за саучесништво Керол Трегоф у убиству.

Било је ту још нечег што се сазнало касније. Два поротника која су гласала да др Финч није крив за убиство били су Црнци који су намерно саботирали пошто су им остали поротници непрекидно давали до знања да их сматрају грађанима другога реда и вређали их због боје коже.

Друго суђење почело је 20 новембра 1960. и такође се завршило ћорсокаком. Поротници су се, изгледа, увредили схвативши да их судија сматра глупацима пошто им је, пред само повлачење, рекао како он лично ту види „одузимање људског живота с предумишљајем и из ниских побуда" што је било јасно и последњој будали.

Треће суђење је, најзад, успело. Порота је оптужене окривила за убиство без предумишљаја и 5. априла 1961. пар је осуђен на доживотни затвор.

Керол Трегоф пуштена је условно 1969, а др Финч је ослобођен 1971. Госпођа Финч остала је да лежи под црном земљом, а истина је још једном погинула.

Три доживотне робије

Лесли ван Хоутен, следбеница монструма Чарлса Менсона, осуђена 1971. због учешћа у убиству Лена и Розмари ла Бјанка, успела је да се избори за друго суђење зато што је њен адвокат изненада умро за време првог.

На другом процесу, који је почео марта 1977. и трајао петнаест недеља, Лесли се свим силама трудила да докаже како је у ноћи ужасних крвопролића била у некој врсти транса и смањене урачунљивости. Држећи се тврдње да је све починила под дејством дроге и Мансоновних сатанских моћи, надала се да ће избећи пресуду убиство из ниских побуда, изречену на првом суђењу, и извући се са убиством без предумишљаја.

Поротници, седам жена и пет мушкараца, изјавили су 4. августа 1977. да не могу никако да се сложе и да је ситуација безнадежна. Седам их је гласало за убиство из ниских побуда, пет за убиство без предумишљаја.

Лесли је уз кауцију од двеста хиљада долара пуштена да на слободи сачека треће суђење. На њему је, септембра 1978. године, проглашена кривом за убиство из ниских побуда брачног пара Ла Бјанка и саучесништво у масовном покољу у вили глумице Шерон Тејт, супруге славног филмског режисера Романа Поланског.

За све то осуђена је на три казне доживотне робије што је, практично, значило да никада не може да буде помилована.

Б. Дожић

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

БРОД БОМБА

У тренутку када је избио пожар, танкер са 2250 тона пропилена већ је био ужадима везан за гат. Могао је да експлодира сваког тренутка, а с њим би у ваздух одлетели и лука и добар део Бриндизија

У суботу, 28. априла 1990. године, у италијанску луку Бриндизи упловио је танкер „Вал Росандра". Док је издавао последња наређења пре пристајања, капетан Саверио де Феличе осетио је како напетост која га је држала последња 24 сата најзад попушта.

Путовање од Аугусте на Сицилији до Бриндизија, 480 километара јужније, протекло је у савршеном реду, али када се превози плин, човек никада не може да буде потпуно миран.

Квар на уређају за загревање

На „Вал Росандри" налазило се 2250 тона пропилена намењеног „Еникему", државном петрохемијском предузећу. Као што је предвиђено прописима, „Вал Росандра" је гас превозила у течном стању, на температури од минус 45° Целзијусових. Па, ипак, пропилен је увек опасан терет.

У 19 часова и 45 минута почео је претовар и то из два од пет резервоара на танкеру. Загрејан до температуре од нула степени Целзијусових, пропилен се са танкера до гата пребацивао преко гуменог црева пречника 80 милиметара, а одатле у гасовод дугачак два и по километра који води до три џиновска резервоара у „Еникему" у којима се већ налазило 8.000 тона гаса.

Тај део посла текао је рутински, па је капетан Де Феличе напустио танкер како би у капетанији обавио уобичајене формалности. На „Вал Росандри" је остало осамнаест чланова посаде, међу њима и главни машиниста Фабијани. „Еникем" је тражио да део гаса буде истоварен у загрејаном, а други део у расхлађеном стању (што зависи од тога за шта апропилен треба да се употреби).

Скоро сат после почетка истовара, Фабијани је на уређају за загревање гаса установио квар и у договору са одговорнима из „Еникема" одлучио да прво истовари расхлађени пропилен. Механичар Крешенцо Папарела и први официр Вито ди Ђиролamo кренули су да припреме компресор који се налазио у средишњем делу танкера. Фабијани је у том тренутку био у контролној сали. Чинило се да је све у најбољем реду, бар према ономе што су показивали инструменти. Али, у кабини са електричним командама, пропилен је на једном месту процурео и почео да се меша са околним ваздухом стварајући експлозивну смешу.

Спремни! – довикнуо је Папарела Фабијанију. – У реду, укључите компресор – одговорио је главни машиниста. Папарела је притиснуо дугме и компресор је забрујао. Неколико секунди касније проломила се страховита експлозија.

Ово је крај

Те вечери педесетдвогодишњи лучки капетан Мауро Татоли облачио се с посебном пажњом. Вечера са заповедником треће италијанске флоте није мала ствар... Нешто после 22 часа и

30 минута, док су сви још седели за столом, Татолија су позвали на телефон.

Пожар на танкеру на „Еникемовом" гату – рекао је дежурни у капетанији.

Пошто се извинио домаћину, Татоли је сео у кола и појурио ка луци.

... Експлозија је одбацила главног машинисту Фабијанија чак на мол. Лежао је на земљи непомично, без свести. Крешећо Папарели је чуо како му кожа цврчи, а у ноздрвама осетио мирис сопствене опрљене косе. Експлозија га је избацила из кабине с компресором у правцу заповедничког моста. Неколико минута обузет ужасом није се мицао. Ово је крај, помислио је у тренутку када је са средишњег дела танкера, седамдесетак метара пут неба, одједном покуљао огромни пламени стуб. Експлозија је на резервоару број три направила пукотину и пропилен је букнуо истог трена.

Папарела се некако подигао на ноге и потрчао у правцу крме где је Ди Ђироламо већ укључио пумпе за гашење пожара. Знајући да у овом случају хемијска средства и вода не могу да буду ни од какве помоћи, Папарела је зграбио младића и повукао га за собом:

– Бежимо одавде!

У међувремену, остатак посаде је у паници напуштао брод. Многи су се бацали у воду. „Вал Росандра" је могла сваког тренутка да одлети у ваздух.

... О пожару на танкеру крцатом пропиленом обавештена су и браћа Ђовани и Доменико Барета. Као искусни ремонтерске флоте који се специјализовала за спасавање на мору. Ускоро су и они били на путу ка луци.

... Чим су се стакла на станици затресла од експлозије, а небо изнад луке обојило црвенкасто-наранџастом бојом, четрдесетдвогодишњи ватрогасни командир Бруно Фаћани знао је о чему се ради. Два минута пошто је огласио узбуну, четири ватрогасна возила већ су, уз завијање сирена, јурила ка луци.

Усидрена готово на самом крају гата дугачког 500 метара, у спољашњој луци Бриндзија, „Вал Росандра" је горела. Буде ли одлетела у ваздух, експлозија 2250 тона пропилена захватила би све у пречнику од пет километара. Другим речима, за 93.000 становника Бриндизија танкер се претворио у џиновску темпирану бомбу.

Покушаћемо да их спасемо...

У 22 часа и 55 минута на гату, око 200 метара од „Вал Росандре", стајали су директор „Еникема" Карло Фастаме, шеф полиције Бриндизија Ајело, лучки капетан Татоли и командир ватрогасаца Фаћани.

Призор је био стравичан. Пламени стуб висок као десетоспратница прогутао је половину танкера. Од гасова који су се ширили из облака дима једва се дисало.

– Колико нам треба да угасимо пожар? – упитао је Татоли.

– Имамо једну невољу, Мауро. Ако угасимо пожар, танкер би могао да експлодира – одговорио је Фаћани.

Радило се о томе да је запаљени гас истицао у млазевима из резервоара број три, и то брзином од око 70 тона на сат, стварајући температуру од скоро 800° Целзијусових. При тако високој температури горео је и кисеоник, тако да захваљујући овоме пропилен није долазио директно у додир с ваздухом. Када би савладали пламен, створила би се експлозивна смеша кисеоника и пропилена. Последице би биле језиве.

Другим речима, требало је пустити да гас из резервоара број три сасвим изгори. Али, како да се ово уради, а да се при том резервоари број два и четири не прегреју и не експлодирају?

Покушаћемо да их спасемо помоћу Баретиних водених топова – рекао је Фаћани.

У том тренутку у луку су упловила четири реморкера браће Барета. Доменико Барета, који је с гата руководио операцијом, издавао је упутства преко токи-вокија:

– Пуном снагом на резервоаре

број два и четири, Ђиђи!

Трен касније, са сва четири реморкера, готово истовремено у правцу циља удаљеног двадесетак метара, шикнуло је осам млазева воде. Уз мало среће, можда ће и успети да температуру у резервоарима одрже испод критичне тачке док се не нађе неко боље решење, помислио је Доменико Барета.

Само, „Вал Росандра" је и даље била цревом везана за гасовод на копну. У том тренутку није долазило у обзир да неко на самом гату покуша да откачи црево од гасовода. Истог трена у ваздух би одлетео не само танкер, него и добар део луке и града.

Све ће одлетети дођавола!

Мало више изгледа на успех имало је једино преостало решење: покушај да реморкери одвуку „Вал Росандру" на отворено море и да при том покидају црево које је везивало за копно. Претила је опасност и да се ошгети гасовод у коме су се налазиле хиљаде тона пропилена...

Поноћ је већ била прошла. Ватрогасни бригадир Фађани није скидао очи с манометра који је бележио притисак гаса у цевима гасовода. Стално је растао и поред тога што су цеви непрестано заливане водом из аутоматских пумпи за гашење пожара. Најзад се и то догодило: игла манометра опасно се приближила црвеном пољу које означава опасност од експлозије! Не буде ли, и то брзо, учињено нешто да смањи температуру око цеви, све ће одлетети дођавола, помислио је Фабијани.

– Време нам је истекло. Идемо момци! – довикнуо је осталима.

Бригада је потрчала у сусрет ватреној стихији. Стигли су до хидраната на гату и прикључили на њих црева. Неколико тренутака потом најкритичнији део гасовода, у дужини од стотинак метара, нашао се под млазевима воде.

Фађани је поново погледао на манометар. Успели су. Само, колико ће још моћи на овај начин да одржавају притисак?

– Тај танкер треба што пре одвући одавде! – довикнуо је Татолију.

Овај је без речи климнуо главом и затим повикао у микрофон радио-одашиљача:

– Сеците конопац!

Два чамца за спасавање чекала су у приправности на ово наређење. Један се упутио у правцу прамца, а други ка крми „Вал Росандре". Танкер је за гат био привезан са осам јаких ужади. Мада их је пламен пржио, дим гушио, а вода из топова на махове готово обарала, ватрогасци су успели да откаче четири ужета на прамачном и два на крменом делу танкера. Преостала два ужета налазила су се на делу гата који је захватио пламен.

Шта ако пукне уже?

Једва приметно, „Вал Росандра" је почела да се удаљава од гата. Тек када се нашла на удаљености од пет метара, чамци за спасавање у којима су се налазили ватрогасци Антонио Кози и Никола Кајуло по други пут су се упутили у ватрени пакао. Једва су дисали од јаре и дима, али су ипак успели да се домогну преостале ужади и да их откаче и баце у воду.

Реморкер „Корнелија Барета" приближио се танкеру и прикачио уже за вучу. Једино што је у том тренутку још увек везивало „Вал Росандру" за копно било је гумено црево које води до гасовода. Црево се прво затегло, а затим почело да се истеже и тањи, као нека џиновска жвакаћа гума. Али, никако да пукне.

Ђовани Барета, који се налазио за кормилом „Корнелије", осећао је како се уже за вучу све више затеже. Шта ако уместо црева пукне уже? У том случају танкер би се ношен морском струјом убрзо нашао непосредно испред термоелектране у чијим се резервоарима налазило сто хиљада тона нафте. Потиснуо је ту мисао из главе и наредио: – Лагано напред, лагано!

Трен касније проломила се експлозија. Реморкер је најзад успео да прекине гумено црево, а гас који се у том тренутку ослободио у додиру с ваздухом истог часа је експлодирао. Џиновски пламени језик покуљао је пут неба ширећи око себе неподношљиву јару. Гат је горео. Бруно Фађани и његова бригада сместа су се бацили на гашење овог новог пожара.

– Пет степени улево! – гласило је наређење Ђованија Барете посади „Корнелије". Да би се „Вал Росандра" извукла до излаза из луке требало је маневрисати с прецизношћу хирурга, избегавајући подводне спрудове с леве и плићаке с десне стране и при том извести заокрет до 180 степени. Покуша ли да маневар изведе пребрзо, постоји могућност да се танкер занесе и преврне; при премалој брзини претила је опасност да се уже за вучу омлитави и попусти. Осим тога, „Вал Росандра" је могла да експлодира сваког трена.

Хероји чађавих лица

Од излаза из луке делило их је још свега стотинак метара. „Само полако, три степена удесно", рекао је Барета и управио реморкер у правцу пучине. У два сата после поноћи „Вал Росандра" се најзад налазила на отвореном мору.

Мауро Татоли је из зграде лучке капетаније гледао у танкер чија експлозија више није могла да угрози ни луку ни град. Са захвалношћу је помислио на све те људе који су ставили на коцку сопствене животе да би спасли друге. Изгледали су јадно: мокрих одела, лица поцрнелих од чађи. Тако, дакле, изгледају хероји, помислио је. Погледао је затим себе и почео наглас да се смеје. Његово елегантно вечерње одело било је заувек упропашћено. Како је дивно бити жив, рекао је самом себи.

„Вал Росандра" је горела још читаве три недеље пре него што је минирана и послата на дно мора.

Припремила: ***М. Илић***

ВЕСТИ ИЗ ПЕТЕ ДИМЕНЗИЈЕ

СВЕМИРСКО СЕМЕ ЖИВОТА

У прадавној прошлости животни облици са Земље можда су настанили Марс, сматра група научника са Универзитета у Аризони заснивајући своју тврдњу на метеоритима нађеним на Антарктику за које се претпоставља да су марсовског порекла.

Научници Џеј Мелош, Брајан Тонкс и Стивен Фини верују да је долазило до размене метеорита између Земље и Црвене планете. Мелош указује да су пре отприлике четири милијарде година крупни метеорити често бомбардовали Земљу. Ако је том приликом неки џиновски метеорит, пречника двадесетак километара, погодио Земљу, комади коре наше планете били су откинути и одбачени у свемир, а врло је вероватно да је известан број тих стена пао и на Марс.

Најзанимљивије у свему томе је, каже Мелош, да су ти метеорити у своме језгру понели семе живота у виду спора или бактерија. Спољни омотач метеорита могао је да заштити организме од свемирског зрачења, а кад су земаљске стене треснуле о Марсову површину, врло је могуће да су се распрснуле и ослободиле организме.

У то време, додаје Мелош, док је вода слободно текла површином Марса, „извезени" облици живота имали су добре изгледе да преживе.

– Уколико икада откријемо живот на Марсу – каже он – имаћемо прилику да упоредимо његов генетски материјал са животом на Земљи. Ако се покаже да међу њима постоји сличност, то ће бити поуздан доказ да је долазило до значајне биолошке везе између двеју планета.

ВОДИЧ ЗА ДУХОВЕ

Илустровао: Растко Ћирић

Духове обично описују као зле авети које немилосрдно истерују људе из њихових домова. Али, према Артуру Мајерсу, аутору Сабласног регистра, књиге која је својеврстан водич кроз уклете зграде широм САД, утваре су напросто жртве рђавог публицитета по новинама, радију и телевизији. „Духови обично нису особито застрашујући", каже Мајерс. „Већина њих нису ништа друго до патетичне, изгубљене душе."

Мајерс, који је интервјуисао више од 200 очевидаца сабласних привиђења, описује у својој књизи 65 уклетих стамбених зграда, ресторана, позоришта и бродова. Његова галерија духова укључује, поред осталог, мале старе госпе, одбачене љубавнике и убице. А ту су и једна мачка, један пас, један пацов, један кепец – па чак и покојни Џон Вејн чији је дух (у каубојској одећи) виђен како тумара на јахти чији је он власник некада био.

Већина духова не успева да досегне небо зато што их у томе спречавају велика љубав или мржња. Неки се муче зато што су умрли толико изненадном и насилном смрћу да нису чак ни схватили да су мртви. А неке од њих веже за свет физичке реалности неодољив власнички интерес за њихове бивше куће и пословне зграде.

„До највећег кркљанца долази кад се уклете зграде реновирају", каже Мајерс. На пример, када су Боб и Џоана Пери реновирали свој биоскоп у Скоухегену, савезна америчка држава Мејн, боја за фарбање дрвета распрснула се по зидовима, а алат разлетео свуда по просторији. А док је Роберт Бредли реставрирао своју кућу у Денверу врата су лупала, лампе се њихале, а сијалице се саме од себе палиле и гасиле

Међу осталим духовима у Сабласном регистру посебног помена су вредни: госпођа Андерсон, једна љубазна старица која краде машине за љуштење кромпира и будно бди над децом Недре и Роберта Крокит из Салема, Вирџинија; Џони Џонсон, тужна душа која неуморно тумара по једној продавници дечјих играчака у Санивејлу, Калифорнија, трагајући за женом коју је волео пре више од сто година и Семјуел Абот, ноћни чувар који будно бди над зградом општине у Албанију, 75 година након што је изгорео у пожару.

Мада признаје да он лично никада није видео ниједног духа, Мајерс је убеђен да они постоје. „Ниједан од мојих испитаника није ми се учинио упадљиво ћакнут, мада су извештавали о тајанственим звуцима, тајанственим мирисима, летећим предметима и добрима невидљивих руку", каже он. „Уосталом, многе чудне ствари дешавају се ноћу, а сасвим мали број преко дана."

НЕЖНОШЋУ ДО ЉУБАВИ

Животињско царство може да пружи корисну поуку мушкарцима који крећу у љубавни поход: силеџијско бусање у прса није најбољи начин да се „она" привуче. До тог закључка дошла је Ширли Страм, антрополог и аутор књиге „Готово људски" у којој описује свој петнаестогодишњи боравак у Кенији где је проучавала животне навике једне групе бабуна.

Страмова је посматрала 41 одраслог мужјака и 39 „јуноша" док су били заузети важним послом налажења дружбенице за парење. У већини случајева, извештава она, мужјаци су утрошили недеље, понекад чак и месеце, удварајући се изабраницама свог срца пре него што би ове отпочињале да позитивно одговарају. Па чак и тада, каже Ширли Страм, морало је да прође још шест до осам месеци платонске љубави пре него што би женке најзад пристале на полни однос. При томе, до парења је у 89 одсто случајева долазило са стрпљивим, пријатељски наклоњеним мужјацима, док је само 25 одсто насртљивих мужјака успевало да се домогне својих женки.

Наравоученије ове приче могло би да гласи: нежност и пријатељско убеђивање представљају далеко успешнију љубавну тактику од силеџијског настојања да се пречицом доспе до циља.

СВЕМИРСКЕ СОНДЕ – ТЕЛЕДИРИГОВАНИ РОБОТИ

Астрономи су већ сазнали много тога о планетама Сунчевог система Начињене су и детаљне географске карте Меркура, Венере, Марса и бројних сателита ових и других планета Камером су снимљени метеоролошки феномени на Јупитеру и детаљи Сатурновог прстена, а из непосредне близине и површина Венере и Марса Све ово постигнуто је помоћу свемирских сонди без посаде које је човек послао у васиону и њима управља са Земље

Управљање сондом у много чему је слично управљању роботом – на даљину, помоћу телекоманди. Радио је једина могућност да се такве команде пошаљу у васиону. Међутим, на тако великим раздаљинама сигнали постају веома слаби и зато су изграђене огромне параболичне антене (три Насине имају пречник од 64 метра) у Калифорнији Шпанији и Аустралији У сваком тренутку бар једна од њих одржава директну везу са сондом у свемиру, а оне саме међусобно су повезане мрежом коју називају „Дип спејс нетворк" (Deep Space Network) или скраћено DSN

Сала за управљање америчком свемирском сондом налази се у Пасадени, у Калифорнији, и из.ње се преко радија упућују команде одговарајућој DSN антени. Веома снажан предајник прослеђује поруку до свемирске сонде која је хвата сопственом антеном

Параболичне антене којима располажу сонде такође су веома велике – да би пријемни сигнали са Земље били што јаснији. Антена преноси сигнал компјутеру сонде који га тумачи или, како се то стручно каже, декодификује и преноси оном делу сонде на који се односи. На тај начин може да се укључи неки мотор који ће променити путању сонде или „наредити" фотоапарату да начини низ фотографија и слично. И сонда такође, шаље сигнале на Земљу Неки од њих су само уобичајене поруке, а неки служе да би се утврдило да ли је с уређајима све у реду или да би се на Земљу проследили научни подаци, рецимо, фотографије планете поред које сонда пролази и слично

Свака сонда има на располагању ограничену количину енергије коју користи за пренос својих сигнала. Ако је програмирана за лет у близини Сунца, на њу се уграђују такозвани колектори који Сунчеву енергију прихватају и претварају у електричну Летелица усмерена у другом правцу мора да буде снабдевена малим нуклеарним генераторима

Што се сонда више удаљава од Земље, њени сигнали постају све слабији... Године 1990. „Војаџер 1" је прошао поред Плутона и наставио даље, а „Војаџер 2" је већ на граници Сунчевог система Упркос огромној величини једне антене из мреже DSN, укупна снага коју она може да прими са ових сонди је неколико милијарди пута слабија од енергије коју покреће електронски ручни сат, али зато може толико да појача сигнале да се јасно чују у лабораторији у Пасадени

Друга невоља, што се тиче везе с удаљеним свемирским летелицама, јесте време које је сигналима потребно да би допрли до одређене сонде или обрнуто. На пример, кад је 1986. „Војаџер 2" прошао поред Урана на раздаљини од 4.800 милиона километара његови телевизијски сигнали без обзира на то што се крећу брзином светлости, путовали су до Земље два и по сата, колико је било потребно и за „одговор", односно „заповест" из лабораторије у Пасадени. Кашњење од пет сати укупно било је разлог што су сигнале са Земље морали да пошаљу неколико месеци пре сусрета с Ураном. У меморији компјутера сонде ови сигнали су сачекали тај тренутак, а стручњаци у Пасадени требало је још само да држе стиснуте палчеве... Срећом, сви инструменти су радили онако како је било предвиђено и „Војаџер" је на Земљу послао 700 фотографија Урана и његових сателита

С. И.

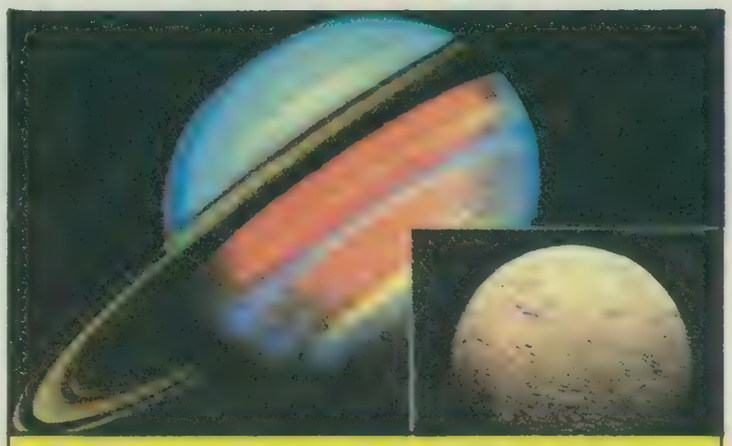

Сатурн у лажним бојама – Појачавањем фотографија „Војаџера" помоћу различитих боја утврђено је да око ове планете има више слојева атмосфере. Са раздаљине од 118.000 километара „Војаџер" је такође снимио кратере и удолине на површини једног од преко 15 сателита ове планете.

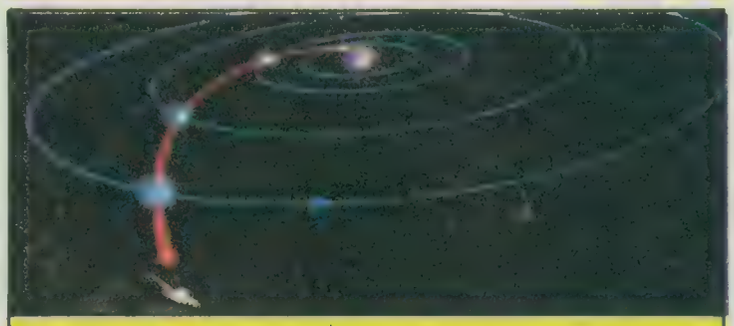

Свемирска сонда међу планетама Сунчевог система – После лансирања 20. августа 1977. „Војаџер 2" прошао је поред Јупитера, Сатурна, Урана и Нептуна, сакупљајући научне податке и прослеђујући на Земљу серију фотографија.

ТАЈНА ГЕНЕРАТОРА

● Свака од сонди „Војаџер" снабдева се електрицитетом из минијатурног нуклеарног генератора који се састоји од три метална ваљка дужине 43 центиметра и ширине 33, који су међусобно повезани, а садрже радиоактивну твар – плутонијумов диоксид.

Око језгра сваког цилиндра налази се на стотине минијатурних електричних кола састављених делом од силицијума, делом од германијума. Један крај ових такозваних термопарова загрева се кроз разлагање плутонијума, док је други окренут споља – према свемирској студени. Разлика у температури на крајевима изазива проток електричне енергије, односно ослобађање силицијумових електрона који се, због повећане температуре, крећу према германијуму.

Године 1977, кад су „Војаџер" сонде лансиране, цилиндри су заједно производили 475 вати електричне енергије. Али, услед распадања плутонијума, ова енергија се годишње смањује за 7 вати.

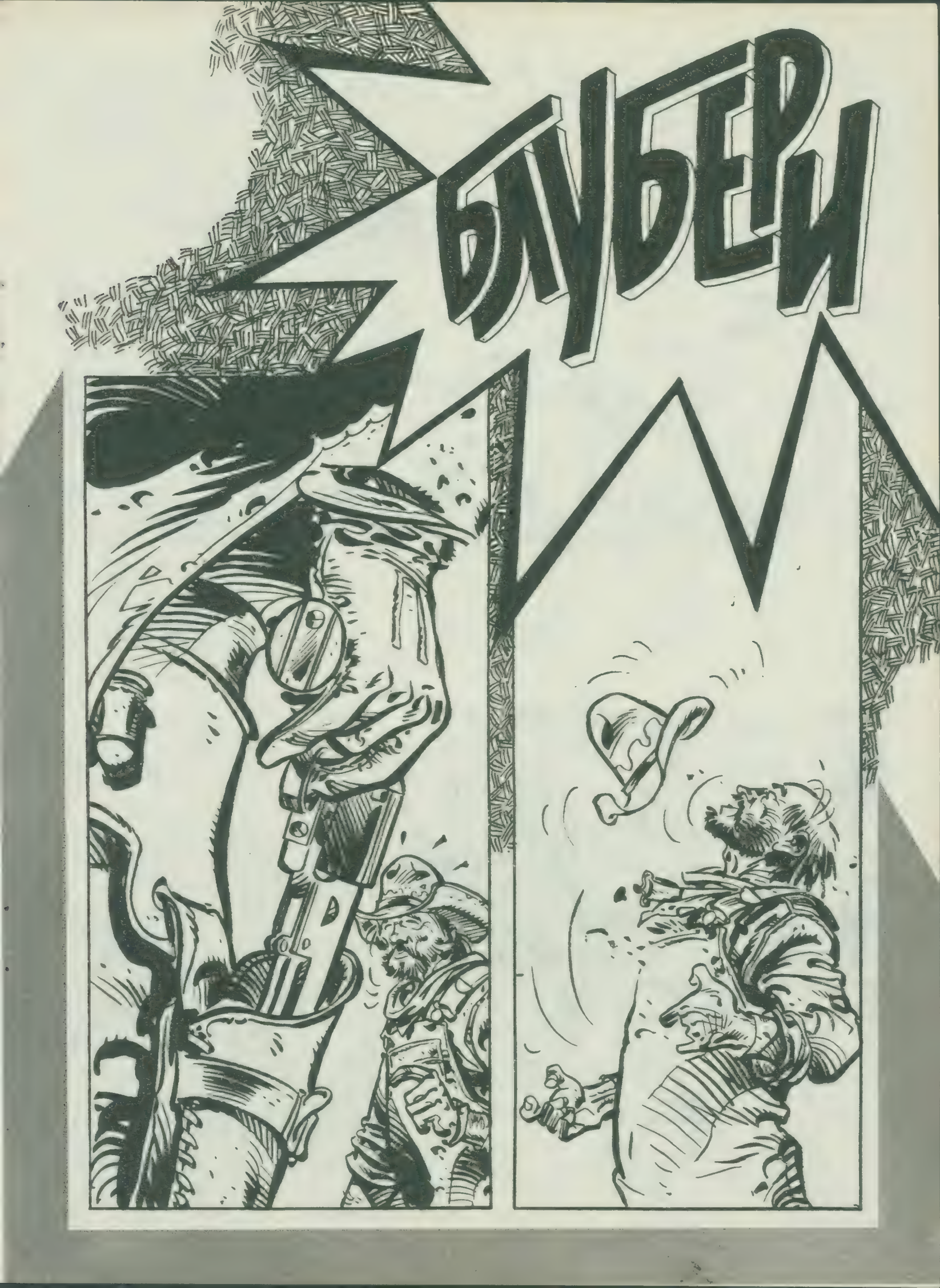
БЛУБЕРИ

Насиље у Канзасу I ДЕО

ПИШЕ: ЖАН МИШЕЛ ШАРЛИЈЕ (JEAN-MICHEL SHARLIER) ЦРТА: КОЛИН ВИЛСОН (COLIN WILSON)

ПРОЛЕЋЕ 1863. ГОДИНЕ. У ТОКУ ЈЕ ГРАЂАНСКИ РАТ ИЗМЕЂУ СЕВЕРА И ЈУГА, НЕКАДА, УЈЕДИЊЕНИХ ДРЖАВА. ЖЕСТОКЕ БОРБЕ ВОДЕ СЕ НА ГРАНИЦИ КАНЗАСА И МИСУРИЈА...
FICE

У ПИТАЊУ СУ БИЛЕ ИЛЕГАЛНЕ ТРУПЕ. СЈЕДНЕ СТРАНЕ „ЏЕЈХОКЕРСИ" КОЈИМА ЈЕ КОМАНДОВАО СЕНАТОР КАНЗАСА, ЏИМИ ЛЕЈН, А СА ДРУГЕ СТРАНЕ МИСУРИ НА ЧЕЛУ СА ВИЛИЈЕМ КАНТРИЛОМ, КОЈИ ЈЕ У КАНЗАСУ БИО СТРАХ И ТРЕПЕТ.

СЕВЕРЊАЧКА ВОЈСКА ЈЕ ПОДРЖАВАЛА ЛЕЈНА, ЈЕР ЈЕ ОН УЖИВАО ПОВЕРЕЊЕ ПРЕДСЕДНИКА ЛИНКОЛНА. АЛИ, КАНТРИЛ ЈЕ БИО НЕУХВАТЉИВ. ПРЕКОМАНДОВАН У ФОРТ СКОТ, БЛУБЕРИ ЈЕ БИО ЗАДУЖЕН ДА ОТКРИЈЕ...

„...ГДЕ СЕ НАЛАЗИ КАНТРИЛОВО СКЛОНИШТЕ У МИСУРИЈУ. ТРАГА УЗ ПОМОЋ МЕЛА БАРНЕТА, ИСТРАЖИВАЧА, КОЈИ ТРАЖИ СВОГ БРАТА ЧЕСТА, МИСТЕРИОЗНО НЕСТАЛОГ У АЈРОН-СИТИЈУ, РУДАРСКОМ ГРАДИЋУ. МЕЂУТИМ, ТУ СЕ СКРИВАО И КАНТРИЛ СА СВОЈОМ БАНДОМ...

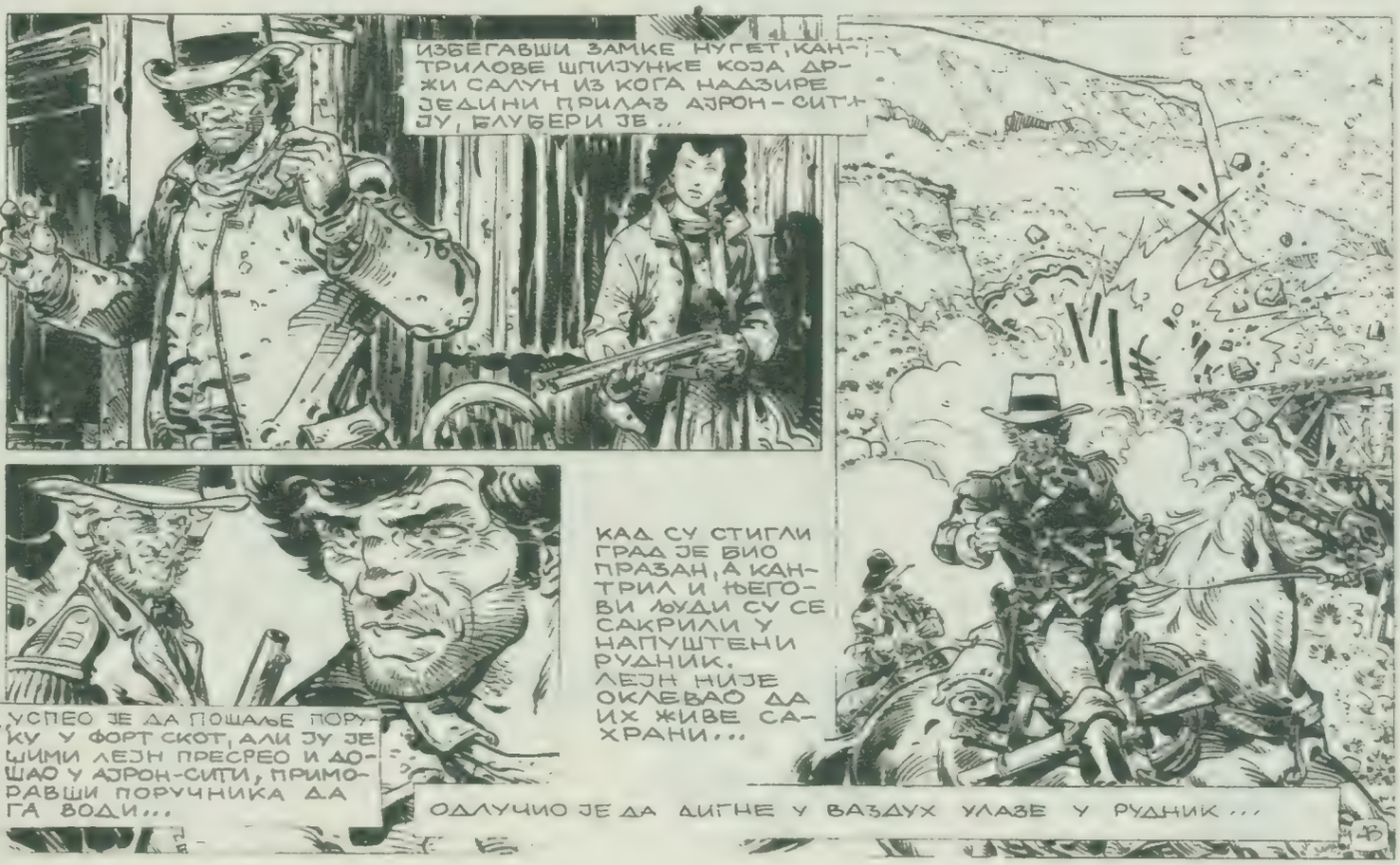
ИЗБЕГАВШИ ЗАМКЕ НУГЕТ, КАНТРИЛОВЕ ШПИЈУНКЕ КОЈА ДРЖИ САЛУН ИЗ КОГА НАДЗИРЕ ЈЕДИНИ ПРИЛАЗ АЈРОН-СИТИЈУ, БЛУБЕРИ ЈЕ...
„...УСПЕО ЈЕ ДА ПОШАЉЕ ПОРУКУ У ФОРТ СКОТ, АЛИ ЈУ ЈЕ ЏИМИ ЛЕЈН ПРЕСРЕО И ДОШАО У АЈРОН-СИТИ, ПРИМОРАВШИ ПОРУЧНИКА ДА ГА ВОДИ...
КАД СУ СТИГЛИ ГРАД ЈЕ БИО ПРАЗАН, А КАНТРИЛ И ЊЕГОВИ ЉУДИ СУ СЕ САКРИЛИ У НАПУШТЕНИ РУДНИК. ЛЕЈН НИЈЕ ОКЛЕВАО ДА ИХ ЖИВЕ САХРАНИ...
ОДЛУЧИО ЈЕ ДА ДИГНЕ У ВАЗДУХ УЛАЗЕ У РУДНИК...

НЕКОЛИКО САТИ КАСНИЈЕ, ПРАШИНА СЕ СЛЕГЛА НА АЈРОН СИТИ...
НЕ ПОСТОЈИ ВИШЕ НИЈЕДАН ОТВОР КРОЗ КОЈИ БИ КАНТРИЛ МОГАО ИЗАЋИ НА ПОВРШИНУ ЗЕМЉЕ! СВЕ СМО МИНИРАЛИ!
САКУПИЛИ СМО СВЕ КОЊЕ КОЈЕ СУ ОДМЕТНИЦИ НАПУСТИЛИ, СЕНАТОРЕ!
ХА! МА! ТИ КОЊИ...
НЕМА ПОТРЕБЕ ДА СЕ ОВДЕ ЗАДРЖАВАМО! ИДЕМО!
У ИСТО ВРЕМЕ, У ЈЕДНОМ ОД РУДНИКА...
НЕМА ШАНСЕ ДА ПРОВИЈЕМО ПУТ ДО ИЗЛАЗА, ПУКОВНИЧЕ!
СВЕ ТЕЖЕ СЕ ДИШЕ! ИЗГУБЉЕНИ СМО!
ЗА
ХМ... МОЖДА НАМ ЈЕ ИПАК ОСТАЛА ЈЕДНА ШАНСА! ДОВЕДИТЕ ОНОГ ЗАТВОРЕНИКА!
МАЛО КАСНИЈЕ...
ДОБРО ЈЕ ШТО ТОГ ЧЕСТА БАРНЕТА НИСМО ОБЕСИЛИ КАД СМО ГА НАШЛИ У ОВИМ РУИНАМА!
МИЛОСТ, ПУКОВНИЧЕ! ВЕЋ ТРИ МЕСЕЦА САМ ОВДЕ И ЗА ТО ВРЕМЕ НИСАМ ВИДЕО ДНЕВНУ СВЕТЛОСТ!
ОВО ЈЕ ПРИЛИКА ДА НАМ ДОКАЖЕШ ДА СИ ЗАИСТА ИСТРАЖИВАЧ, А НЕ ЈЕНКИ ШПИЈУН!
КАЖЕШ ДА СИ ДУГО У РУДНИКУ И ДА ЗНАШ СВЕ ИЗЛАЗЕ! ’АЈДЕ, ИЗВУЦИ НАС ОДАВДЕ!
!!!
ОВДЕ СМО ЗАРОБЉЕНИ! ДАКЛЕ, МОЖЕШ ЛИ ПОМОЋИ?
УЗ ЈЕДАН УСЛОВ, ПУКОВНИЧЕ! МОЈА, СЛОБОДА!
30

НЕКАД ЈЕ ОВО ОКНО БИЛО ПОВЕЗАНО СА СУСЕДНИМ РУДНИКОМ, АЛИ ЗБОГ ОТРОВНИХ ГАСОВА У ЊЕМУ, ПРОЛАЗ ЈЕ ЗАЗИДАН!
ДОГОВОРЕНО! ШТА СМЕРАШ?
ДЕБЉИНА ЗИДА ЈЕ СКО МЕТАР! ТРЕБА НАМ НЕКО ДА ГА РАЗБИЈЕ!
И ИЗ ЈЕДНЕ РУПЕ ПРЕЋИ ЋЕМО У ДРУГУ! А И ОТВОРИ ДРУГОГ РУДНИКА СУ СИГУРНО МИНИРАНИ!
ОСИМ ЈЕДНОГ!
...ВЕРОВАТНО...
ВЕНТИЛАЦИОНИ ОТВОР, ПРОКОПАН РАДИ СМАЊЕЊА ОТОВНИХ ГАСОВА! НИЈЕ УЦРТАН НИ НА ЈЕДНОЈ КАРТИ!
СИГУРАН САМ ДА ВАШИ НЕПРИЈАТЕЉИ НЕ ЗНАЈУ ЗА ЊЕГА!
ПОКУШАЋЕМО! НЕМАМО ДРУГОГ ИЗЛАЗА!
ЕВО ЗИДА!
САМ СЕ НЕ БИХ УПУСТИО У ОВО! КИД, ДОНЕСИ КРАМПОВЕ И ШИПКЕ!
4А
МАЛО КАСНИЈЕ...
ЗАСЛЕПЉЕНИ ПРАШИНОМ И ЗНОЈЕМ, ЗАТОЧЕНИЦИ СУ ГРОЗНИЧАВО РАДИЛИ!...
СВЕ ЈЕ МАЊЕ ВАЗДУХА!
ТРИ САТА КАСНИЈЕ...
ЕВО, ПРОЛАЗ ЈЕ ОТВОРЕН!
СПАСЕНИ СМО!
ОСЕЋАТЕ ЛИ ПРОМАЈУ? ОКНО НИЈЕ ЗАТВОРЕНО И ЈОШ УВЕК ОДВОДИ ОТРОВНЕ ГАСОВЕ!
ЕНО ОТВОРА!
СВЕТЛОСТ ДОПИРЕ ОДОЗГО!
ДА, ПОД УСЛОВОМ ДА ОВЕ МЕРДЕВИНЕ ИЗДРЖЕ! ТРУЛЕ СУ!
ИДЕМО ЈЕДАН ПО ЈЕДАН!

ТОД, ТИ, КАО НАЈЛАКШИ, ИДИ ПРВИ И ПОНЕСИ КОНОПАЦ, СА СОБОМ!
ПРЕ НЕГО ШТО ИЗИЂЕШ, ОСМОТРИ ОКОЛИНУ! ПРИВЕЖИ КОНОПАЦ ЗА НЕШТО, А ДРУГИ КРАЈ СПУСТИ ОВАМО!
ОВАЈ ЧЕКРК ЋЕ БИТИ ОД ПОМОЋИ! А САД ДА ПОГЛЕДАМ ОКОЛИНУ...
НЕМА ЈЕНКИЈА! ГОСПОДЕ! ЗАПАЛИЛИ СУ АЈРОНСИТИ ПРЕ НЕГО ШТО СУ ОТИШЛИ!
ПУКОВНИЧЕ, ПОШАЉИТЕ МИ ТРОЈИЦУ У ПОМОЋ! МЕРДЕВИНЕ НЕЋЕ ИЗДРЖАТИ!
САТ КАСНИЈЕ...
ПОЧЕЛО ЈЕ СПАСАВАЊЕ...
НАЈЗАД СУ СВИ БИЛИ НАПОЉУ...
СВИ СТЕ СПАСЕНИ, ПУКОВНИЧЕ! СЕТИТЕ СЕ СВОГ ОБЕЋАЊА —ПУСТИЋЕТЕ МЕ ДА ИДЕМ!
ТАЧНО! ИДИ!
ЗБОГОМ, ПУКОВ... ХЕЈ!?
ПАМ! ПАМ!

ГОСПОДЕ!
БИЛЕ, ОБЕЋАО СИ МУ СЛОБОДУ!
УМРО ЈЕ СЛОБОДАН! УВАЦИТЕ ГА У ТУ РУПУ!
ПРОКЛЕТСТВО! СПАСАО НАС ЈЕ!
ДА, АЛИ СВЕ ДОК НЕМАМО КОЊЕ И ХРАНУ, БОЉЕ ЈЕ ДА МИСЛЕ ДА СМО СВИ МРТВИ!
НИСАМ БАШ СИГУРАН!
ОВА БИТАНГА БИ ЗА НАГРАДУ ОТКРИЛА ЈЕНКИЈИМА ДА СМО СЕ ИЗВУКЛИ ЖИВИ ИЗ РУДНИКА!
НИСМО СМЕЛИ ДА РИЗИКУЈЕМО, ГРЕГ! ОВО ЈЕ РАТ! МИСЛИ О НАШОЈ СМРТИ, УСПАВАЋЕ „ПЛАВЕ БЛУЗЕ"!
САД ЋЕМО ИМАТИ ВРЕМЕНА ДА СПРЕМИМО НАПАД КОЈИ ЋЕ ИЗНЕНАДИТИ НЕПРИЈАТЕЉА!
ДВАДЕСЕТ ДАНА КАСНИЈЕ...
СЕНАТОРЕ ЛЕЈН, ТРИ НЕДЕЉЕ ЧЕКАМ ДА СЕ СМИЛУЈЕТЕ И ОБЈАСНИТЕ ВАШЕ НЕПРИМЕРЕНО ПОНАШАЊЕ!
ЖАО МИ ЈЕ, ТОТЕНЕ! МОРАО САМ ДА ДОВРШИМ ВЕЛИКО ЧИШЋЕЊЕ ЗАПОЧЕТО У АЈРОН-СИТИЈУ!
БОЉЕ РЕЦИТЕ ДА СТЕ СПАЛИЛИ И УНИШТИЛИ СВА НАСЕЉА НА ГРАНИЦИ МИСУРИЈА!
ТО СУ ЗУЖЊАЧКА ГНЕЗДА! КАНТРИЛОВА ПОДРШКА!
„У ФОРТ-СКОТУ"...
НИСТЕ ПОШТОВАЛИ МОЈЕ НАРЕДБЕ! ПРИСВОЈИЛИ СТЕ ВОЈНИ ТЕЛЕГРАФ И СУПРОТСТАВИЛИ СЕ МЕНИ И ВОЈСЦИ!
ТЈА!
И...
ПОД ПРЕТЊОМ СМРТИ, ПРИМОРАЛИ СТЕ БЛУБЕРИЈА ДА ВАМ СЕ ПОКОРИ, А ЈЕДНОГ ТЕЛЕГРАФИСТУ СТЕ УБИЛИ!
У ИСТО...
ОТВАРАЈТЕ! ВОЈНИ КУРИР! ХИТНА ПОРУКА ЗА ГЕНЕРАЛА!
!!!
...ВРЕМЕ
60

МОРАЛО ЈЕ БРЗО ДА СЕ РАДИ, ТОТЕНЕ! ДА СМО ВАС ЧЕКАЛИ, КАНТРИЛ БИ ОДЛЕПРШАО И СВЕ БИ МОРАЛИ ИЗНОВА!
НАЈВАЖНИЈЕ ЈЕ БИЛО УНИШТИТИ МИСУРЦЕ ДО ПОСЛЕДЊЕГ!
ЗАХВАЉУЈУЋИ ТОМЕ, ДОБИЛИ СТЕ ЧИН ГЕНЕРАЛА! ЛИЧНО САМ ТО СРЕДИО КОД ПРЕДСЕДНИКА!
ШТА?
КУЦ, КУЦ!
НЕЋЕТЕ СЕ ИЗВУЋИ ТАКО ЛАКО, ЛЕЈНЕ! ЈА...
ХИТНА ДЕПЕША, СИРЕ!
СТИГЛА ЈЕ ТЕЛЕГРАФСКИ, ГЕНЕРАЛЕ!
?!!?
СТО МУ ГРОМОВА!
ХА, ХА! КАКВА ВЕСТ!
НЕШТО СМЕШНО
ПРОЦЕНИТЕ САМИ, СЕНАТОРЕ! ОНИ МИСУРЦИ КОЈЕ СТЕ СВЕ ДО ЈЕДНОГ УНИШТИЛИ, НА ЧЕЛУ СА КАНТРИЛОМ, ОПУСТОШИЛИ СУ СЕВЕРОЗАПАД КАНЗАСА!
НЕ!
НЕМОГУЋЕ!
БЛИЦ, НАПАД! ПОКУПИЛИ СУ ХРАНУ И КОЊЕ, БАШ ОНОЛИКО КОЛИКО СТЕ ИМ ВИ УЗЕЛИ!
А ЗАТИМ СУ СЕ ВРАТИЛИ У МИСУРИ!
ЛАЖЕТЕ!
ПРОЧИТАЈТЕ САМИ! И ОПЕТ СМО КАСНО ОБАВЕШТЕНИ, ЈЕР СУ ПОКИДАЛИ ТЕЛЕГРАФСКЕ ЛИНИЈЕ!
ГОСПОДЕ!
И ПОНОВО СУ СЕ САКРИЛИ У ЋЕКУ МИШЈУ РУПУ!
ЗНАЛО... КАКО ДА ИХ ПРОНАЂЕМО!

НЕ, ДОСТА ЈЕ ВАШИХ ГРЕШАКА! ЗАБРАЊУЈЕМ ВАМ ДА БИЛО ШТА ПРЕДУЗИМАТЕ! ОВДЕ ЈОШ УВЕК ЈА КОМАНДУЈЕМ!
ИДИТЕ ДО ЂАВОЛА! ОБРАТИЋУ СЕ ВАШЕМ ПРЕТПОСТАВЉЕНОМ, ГЕНЕРАЛУ ЕВИНГУ У КАНЗАС-СИТИЈУ! ОН ЈЕ МОЈ ПРИЈАТЕЉ!
НЕ ЗНАМ КАКО СЕ КАНТРИЛ ИЗБАВИО, АЛИ ИМАЋУ ЊЕГОВУ КОЖУ СА ИЛИ БЕЗ ВАШЕ ДОЗВОЛЕ!
ОВАЈ ЛУДАК ЋЕ СВЕ УРАДИТИ ДА БИ ОСТВАРИО СВОЈУ ФИКС -ИДЕЈУ! ПОРУЧНИЧЕ, МОЖЕТЕ ЛИ УЋИ КАНТРИЛУ У ТРАГ?
ТРАС!
НИ ГОВОРА! СУВИШЕ ЊЕГОВИХ ЉУДИ ЗНА МОЈУ ФАЦУ!
ХМ! ДОБРО! ОНДА ЋЕТЕ ПРАТИТИ ЛЕЈНА!
ОД ТОГ ДИВЉАКА МОЖЕМО СЕ НАДАТИ НАЈГОРЕМ! ДАЋУ ВАМ ПОВЕРЉИВУ ПОРУКУ ГЕНЕРАЛУ ЕВИНГА!
ЕВИНГ СЕ ПЛАШИ ЊЕГОВЕ ПОЛИТИЧКЕ МОЋИ, А ЊЕГОВ ПОЛУБРАТ, ГЕНЕРАЛ ШЕРМАН, ЈЕ СЕНАТОРОВ ВАТРЕНИ ПРИСТАЛИЦА!
АКО ЕВИНГ НЕ УВАЖИ МОЈЕ УПОЗОРЕЊЕ, ОНДА ТРЕБА ШПИЈУНИРАТИ ЛЕЈНА И НА ВРЕМЕ ОТКРИТИ ШТА ПЛАНИРА!
УФ! УФ! СИРЕ!
ТРИ ДАНА КАСНИЈЕ, У КАНЗАС-СИТИЈУ...
...У ШТАБУ ГЕНЕРАЛА ЕВИНГА, КОМАНДАНТА ОБЛАСТИ ЗАПАДНОГ...
СЕНАТОРЕ, ВАШ ПЛАН ЈЕ БЕСМИСЛЕН! ВОЈСКА НЕ РАТУЈЕ СА ЦИВИЛИМА!
ТЈА, И ТОТЕН ЈЕ '62. У ПРОЛЕЋЕ ЛИШИО ГЕРИЛОСЕ ЊИХОВИХ ПРАВА И, НЕ ПОШТУЈУЋИ ВОЈНЕ ЗАКОНЕ, НАРЕДИО ДА СЕ СВИ ПОБИЈУ...
...МИСУРИЈА...
А ЖЕНЕ, СЕСТРЕ И РОДИТЕЉЕ КАНТРИЛОВИХ ЉУДИ ЈЕ СТРПАО У ЗАТВОР! НАТЕРАЋУ ТОГ ВУКА ДА ИЗАЂЕ ИЗ ШУМЕ!

ШИМЕ, НЕ МОГУ ОДОБРИТИ ЈЕДНУ ТАКВУ СТВАР!
ШТО ДА НЕ! ЦИВИЛИ КОЈИ ПОМАЖУ ОДМЕТНИКЕ СУ ЊИХОВИ САУЧЕСНИЦИ И ЗАСЛУЖУЈУ ИСТУ СУДБИНУ!
САМО МИ ПОТПИШИТЕ ОВЛАШЋЕЊЕ ДА СРЕДИМ КАНТРИЛА, А СВЕ ОСТАЛО ЈЕ МОЈА БРИГА!
УВЕК МЕ МОЖЕТЕ ОПОЗВАТИ! АЛИ ВИДЕЋЕТЕ, ЦИЉ ОПРАВДАВА СРЕДСТВО! ЗАР ТРЕБА И ШЕРМАНА ДА ПИТАМ?
ВАЉДА НЕЋУ ЗАЖАЛИТИ ЗБОГ ОВОГ!
ДОНЕЋЕ ВАМ УНАПРЕЂЕЊЕ!
ОДЛИЧНО, ОБАВЕСТИЋУ ПРЕДСЕДНИКА И КОНГРЕС О ВАШОЈ ХРАБРОСТИ И ЗАСЛУГАМА!
УХ!
КУЦ! КУЦ!
УХ!
НЕКА УЂЕ!
ПОРУЧНИК БЛУБЕРИ ВАМ ДОНОСИ ПОРУКУ ОД ГЕНЕРАЛА ТОТЕНА!
ХМ!
84
ОПЕТ ВИ?!
ПИСМО?
ПОШТО ЈЕ СЕНАТОР ТУ, МИСЛИМ ДА ЈЕ ПОРУКА БЕСПРЕДМЕТНА!
ЗАИСТА, ПОРУЧНИЧЕ! СЕНАТОР МИ ЈЕ ИЗЛОЖИО ГЕНИЈАЛАН ПЛАН ДА УХВАТИ КАНТРИЛА И ЈА САМ ГА ОВЛАСТИО ДА ТО УРАДИ!
ИЗВЕСТИЋУ О ТОМЕ ГЕНЕРАЛА ТОТЕНА!
САМО МАЛО!
?!!?
ЗА САДА СВЕ ОВО НЕК' ОСТАНЕ ТАЈНА!
ВЕЋ СТЕ ДОСТА РЕКЛИ! ОВАЈ ПАЦОВ ИМА ДА ЊУШКА СВЕ ДОК НЕШТО НЕ ОТКРИЈЕ!
ОДРЕДИТЕ ДА МИ ОН БУДЕ ОФИЦИР ЗА ВЕЗУ! БИЋЕ ТАДА ВЕЗАН ВОЈНОМ ТАЈНОМ!
Ш...ШТА?
!!!
ШТА ЈА ТУ МОГУ?
А!..! ШЕФ МУ ЈЕ ТОТЕН!
ПРОНАЂИТЕ ДОБАР РАЗЛОГ И ТОТЕН НЕЋЕ ИМАТИ НИШТА ПРОТИВ ПРЕКОМАНДЕ!
БИЋЕ ОДУШЕВЉЕН!
85

ТРИ САТА КАСНИЈЕ...
ДОБИО САМ ТЕЛЕГРАФСКИ ПРИСТАНАК ОД ТОТЕНА! ПРИВРЕМЕНО СИ У МОМ ШТАБУ, БЛУБЕРИ!
ОФИЦИР СИ ЗА ВЕЗУ У ЛЕЈНОВОЈ БРИГАДИ!
РАЗУМЕМ, СИРЕ!
САМО ЈОШ ЈЕДНА ФОРМАЛНОСТ!
ЗАКУНИТЕ СЕ НАД БИБЛИЈОМ ДА ЋЕТЕ ЧУВАТИ ТАЈНУ И ДА НИКОМЕ НЕЋЕТЕ РЕЋИ ОНО ШТО ЧУЈЕТЕ У МОМ ШТАБУ!
ШТА?!
ОКЕЈ! ИМАТЕ МОЈУ ОФИЦИРСКУ РЕЧ!
ДО ЂАВОЛА! УХВАТИО МЕ ЈЕ У КЛОПКУ!
СВАКО КРШЕЊЕ ЗАКЛЕТВЕ, ЧАК И У ОДНОСУ НА ТОТЕНА, ЈЕ ИЗДАЈА И КАЖЊАВА СЕ СМРЋУ!
ИЋИ ЋЕШ У ЗАТВОР ЗБОГ ОДБИЈАЊА НАРЕЂЕЊА И БИЋЕШ ТАМО СВЕ ДОК СЕНАТОР НЕ ЗАВРШИ СА КАНТРИЛОМ!
ШТА АКО ОДБИЈЕМ?
ОД ТАЈНОСТИ ЗАВИСИ УСПЕХ МОГ ПЛАНА!
10A
БУДИТЕ СУТРА У МОМ ЛОГОРУ, ПОРУЧНИЧЕ! БИЋЕТЕ МИ СТАЛНО НА ОКУ!
РАЗУМЕМ!
СУТРАДАН...
ШТАБ? ЕНО, ВЕЛИКИ ШАТОР У ЦЕНТРУ!
ГОСПОДЕ! СВЕ ОТПАДНИЦИ! ЛЕЈНОВА БРИГАДА ЈЕ ЈОШ ГОРА НЕГО РАНИЈЕ!
УЂИТЕ, БЛУБЕРИ! ОВО ЈЕ НАШ НОВИ ОФИЦИР ЗА ВЕЗУ! УПРАВО ПРИПРЕМАМО ПЛАН ОПЕРАЦИЈЕ!
НОЋАС ЋЕМО ИЗВЕСТИ НЕКОЛИКО НАПАДА И СВЕ ИХ ПОХАПСИТИ!
НАШИ ШПИЈУНИ ИЗ МИСУРИЈА СУ НАМ ДАЛИ ЛИСТУ МЕСТА ГДЕ СЕ НАЛАЗЕ РОЂАЦИ КАНТРИЛОВИХ ОФИЦИРА!
10B

ДА БИСМО ИЗБЕГЛИ ИЗДАЈУ, ОТВОРИЋЕТЕ ГА ТЕК НА ПУТУ!
ЗА СЕБЕ САМ ОСТАВИО НАЈВАЖНИЈИ ДЕО ПЛАНА: ХАПШЕЊЕ КАНТРИЛОВЕ ПРИЈАТЕЉИЦЕ!
СВАКИ ОД ВАС ЋЕ КОМАНДОВАТИ ЈЕДНОМ ЧЕТОМ И УХАПСИТИ ОДРЕЂЕНИ БРОЈ ЉУДИ! БЛУБЕРИ ЋЕ ВАМ ПОДЕЛИТИ НАРЕДБЕ!
!!!
ООО
ТО ЈЕ, ЗНАЧИ, ТАЈ ГЕНИЈАЛНИ ПЛАН!
11А
КРЕЋЕМО ЗА ЈЕДАН САТ! ИСКОРИСТИЋЕМО НОЋ ДА УПАДНЕМО НА НЕПРИЈАТЕЉСКУ ТЕРИТОРИЈУ!
ДА ХАПСИМО НЕВИНЕ ЦИВИЛЕ? ПРОТИВИМ СЕ! ТО ЈЕ...
ЗАВЕЖИ! ТИ ИДЕШ СА МНОМ!
САТ КАСНИЈЕ, ШЕСТ КОЛОНА, ДО ЗУБА НАОРУЖАНИХ, НАПУСТИЛО ЈЕ ЛЕЈНОВ ЛОГОР...
ЦЕЛЕ НОЋИ ТРАЈАЛО ЈЕ ПРЕБАЦИВАЊЕ НА ТЕРИТОРИЈУ МИСУРИЈА...
ПРЕСТАНИ ДА СЕ НЕРВИРАШ, БЛУБЕРИ! КАНТРИЛ ЈЕ ЈЕДАН ДИВЉАК И ТАКО ГА ТРЕБА ТРЕТИРАТИ!
СТИГЛИ СМО!
АЛИ, ОВА КУЋА ЈЕ НАПУШТЕНА!
МАЛО ПРЕ ЗОРЕ...
11С

НИШТА СЕ НЕ МИЧЕ!
НЕ ПРЕНАГЛОВУЈ! ОПКОЛИТЕ ОВУ КУЋУ!
СКОРО У ИСТОМ ТРЕНУТКУ, ПОЧЕЛИ СУ И ДРУГИ НАПАДИ ШИРОМ...
КАТРИН РИЛИ? ТИ ЖИВИШ СА КАНТРИЛОВИМ ОФИЦИРОМ У БЕКСТВУ, АРЧИЈЕМ КЛЕМЕНТОМ...
...МИСУРИЈА...
ХАПСИМ ТЕ!
МОЈА КЋЕРКА НИЈЕ НИШТА ЛОШЕ УЧИНИЛА!
ОНА ЈЕ СЕСТРА ВИЛА АНДЕРСОНА, ЗАР НЕ? ТО НАМ ЈЕ ДОВОЉНО!
ПРОКЛЕТИ ЈЕНКИ! НЕМАТЕ ПРА...
ОХ!
ЗАВЕЖИ, МАТОРИ!
ОВАКВЕ СЦЕНЕ СУ СЕ СВУДА ПОНАВЉАЛЕ...
12А
МЕЂУТИМ...
КУЋА ЈЕ ОПКОЉЕНА, СИРЕ!
ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ ГОСПОЂА ОПАСНА! БРЗО ПОТЕЖЕ ПИШТОЉ И ТАЧНО ГАЂА! ПАЗИТЕ, ХОЋУ ЈЕ ЖИВУ!
БУМ!
БУМ!
ИДЕМО!
ПОРУЧНИЧЕ, ПОСТАВИТЕ ЉУДЕ ОКОЛО БАРАКЕ! НА МОЈ ЗНАК, СВИ КРЕЋУ!
НАЗАД, КОЈОТИ!
БУМ! БУМ!
ПРОКЛЕТСТВО!
ПАМ!
ОХ!
ДАБОГДА ИЗГОРЕЛИ У ПАКЛУ!
ООН!... НЕМОГУЋЕ! САЊАМ!
12Б

НУГЕТ!
БЛУВЕРИ?! ПРОКЛЕТСТВО!
НЕ МРДАЈ, КУЧКО!
ВЕЖИТЕ ЈЕ!
УБИЛА ЈЕ ДВОЈИЦУ НАШИХ!
ДА НИЈЕ БИЛО ТЕБЕ, ОСЛОБОДИЛА БИХ МИСУРИ ОВОГ ЛУПЕЖА!
ПЉАС!
ДОСТА, ЂАВОЛИЦЕ!
ЛЕЈНЕ!
АКО УРАДИШ ТАКО НЕШТО ЈОШ ЈЕДНОМ, РАЗБИЋУ ТИ ЊУШКУ! ПРЕКРШИО СИ СВЕ РАТНЕ ЗАКОНЕ!
ПУСТИ МЕ!
ХА!ХА! БАШ БИХТО ВОЛЕО ДА ВИДИМ!
БИЛ КАНТРИЛ ЋЕ ТЕ СРЕДИТИ ПРЕТОГА!
ПЛАТИЋЕШ МИ ЗА ОВО! А ТВОЈА ШТИЋЕНИЦА ЋЕ ВИСИТИ ЗБОГ ДВА УБИЈЕНА ВОЈНИКА!
ПОЖУРИМО! ТРЕБА ДА СЕ ВРАТИМО У КАНЗАС ПРЕ НЕГО ШТО СЕ ЧУЈЕ ЗА НАПАДЕ!
СКОРО У ИСТО ВРЕМЕ И ОСТАЛИ ЛЕЈНОВИ „КОМАНДОСИ", ЗАЈЕДНО СА ЗАРОБЉЕНИЦИМА, КРЕНУЛИ СУ У КАНЗАС...
СВИ ЗАРОБЉЕНИЦИ СУ СМЕШТЕНИ У ЗАТВОР У КАНЗАС-СИТИ...

КАСНИЈЕ...
УСПЕЛИ СМО! УХВАТИЛИ СМО ИХ НА ПРЕПАД!
МЕЂУ ЗАРОБЉЕНИЦИМА ИМА СЕДАМНАЕСТ ЖЕНА БЛИСКИХ КАНТРИЛУ И ЊЕГОВИМ САРАДНИЦИМА!
САД САМО ОСТАЈЕ ДА ЧЕКАМО ДА ДОЂУ ДА ИХ ОСЛОБОДЕ! НАШИ ЉУДИ СУ СВУДА; ОКО ЗАТВОРА И ОКО ГРАДА!
ШТА?!
НАТЕРАЋУ КАНТРИЛА ДА ПОЖУРИ! ВОЈНИ СУД ЋЕ ВЕЋ СУТРА ЊЕГОВУ ПРИЈАТЕЉИЦУ, НУГЕТ, ОСУДИТИ НА СМРТ!
КАНЗАС...
ВЕЋ У ЗОРУ, ВЕСТИ О НАПАДИМА СТИГЛЕ СУ ДО КАНТРИЛА...
ОДВЕЛИ СУ МИ СЕСТРУ!
ТРЕБА ОДМАХ ДА КРЕНЕМО! ОДВЕЛИ СУ МОЈУ ЖЕНУ!
СВЕ СУ У ЗАТВОРУ У КАНЗАС-СИТИЈУ!
КРЕНИМО ОДМАХ У НАПАД!
УМУКНИТЕ, ГЛУПАЦИ! ЛЕЈН БАШ ТО И ЧЕКА!
СУТРАДАН, У КАНЗАС-СИТИЈУ...
НУГЕТ ХАНИНГТОН, ОВАЈ ВОЈНИ СУД ЗАСЕДА ДА ДА БИ ТИ СУДИО ЗА УБИСТВО ДВА ВОЈНИКА ИЗ ЛЕЈНОВЕ БРИГАДЕ!
ХОЋУ АДВОКАТА! ИМАМ ПРАВО НА БРАНИОЦА!
НА СМРТ!
НЕМА ПОТРЕБЕ, ЦУРО, СВЕ ЈЕ ДОКАЗАНО!
ЗАВРШИМО БРЗО С ТИМ!
НИЈЕДАН АДВОКАТ У ГРАДУ НИЈЕ ПРИХВАТИО ДА ВАС БРАНИ!
ОДРЕДИЋУ БРАНИОЦА ПО СЛУЖБЕНОЈ ДУЖНОСТИ, ОФИЦИРА... ОСИМ У СЛУЧАЈУ ДА СЕ НЕКИ ОФИЦИР ДОБРОВОЉНО ПРИЈАВИ!
БОЈЕ СЕ ЛЕЈНА!
ЈА!
Ш...ШТА?
ХА!
!!!
ООО
140

БЛУБЕРИ?! КАКО СЕ УСУЂУЈЕШ ДА СЕ МЕШАШ У ОВО? ЗАБРАЊУЈЕМ ТИ...
АКО ОПТУЖЕНА ПРИХВАТИ МОЈУ ОДБРАНУ, МОРАТЕ И ВИ, ТИМ ПРЕ ШТО САМ ЧАСТАН ГРАЂАНИН ОВЕ ЗЕМЉЕ!
ПРИХВАТАМ БЛУБЕРИЈА КАО АДВОКАТА! ОН ЈЕ ЈЕДИНИ У ОВОЈ САЛИ КОЈИ НЕ ДРХТИ ПРЕД ЛЕЈНОМ!
ОХ, ВИ... ВИ СТЕ ЛУДИ, ПОРУЧНИЧЕ!
БЛУБЕРИ, ЈОШ СИ ПОД МОЈОМ КОМАНДОМ! ЗАБРАЊУЈЕМ ТИ ДА БРАНИШ ТУ КУЧКУ! НАРЕДИЋУ ДА ТЕ ЗАТВОРЕ! НАПОЉЕ!
ГЕНЕРАЛЕ, БИЋУ ПРИНУЂЕН ДА ВРХОВНОМ СУДУ ПРИЈАВИМ ДА ЈЕ СЕНАТОР ВРШИО ПРИТИСАК И НА МЕНЕ И НА ОВАЈ СУД!
ПОРЕД ТОГА, СЕНАТОР, КАО СВЕДОК, НЕ ВИ СМЕО ДА СЕДИ У ОВОЈ САЛИ ДОК НЕ БУДЕ СВЕДОЧИО! ЗАХТЕВАМ ДА ИЗИЂЕ!
ХМ!
ШТА?!
СЕ... СЕНАТОРЕ, ТАКАВ ЈЕ ЗАКОН! ИЗИЂИТЕ ДОК ВАС НЕ ПОЗОВЕМ ДА СВЕДОЧИТЕ!
ГОСПОДЕ!
ПЛАТИЋЕШ МИ ЗА ОВО ГАДЕ!
ГОСПОДИНЕ, ЗАХТЕВАМ ДА ОВЕ ПРЕТЊЕ УЂУ У ЗАПИСНИК!
НЕ ГАЈИ ИЛУЗИЈЕ ДА ЋУ УСПЕТИ ДА ТЕ СПАСЕМ, ЛУЧЕ!
НЕ НЕДОСТАЈЕ ТИ ХРАБРОСТИ, ШЕЈЕРУ!
СТАВИТЕ СЕ У ПОЛОЖАЈ ЖЕНЕ, САМЕ У КОЛИБИ, КОЈА ЈЕ НАПАДНУТА ОД ЉУДИ ПОДИВЉАЛИХ ОД МРЖЊЕ И БЕСА!
И ЗАИСТА, У АТМОСФЕРИ ПУНОЈ МРЖЊЕ, БЛУБЕРИ СЕ ВОРИО КАО ЛАВ, КОРИСТЕЋИ СВЕ СВОЈЕ УМЕЋЕ...
ЗНАЛА ЈЕ ДОКЛЕ ЈЕ МОЖЕ ДОВЕСТИ ДРУЖЕЊЕ СА КАНТРИЛОМ!
ОСЕТИЛА СЕ УГРОЖЕНОМ И ИМАЛА ЈЕ ПРАВО ДА СЕ БРАНИ!

ТРИ САТА КАСНИЈЕ, УПРКОС БЛУБЕРИЈЕВОЈ ОДБРАНИ, ИЗРЕЧЕНА ЈЕ...
КРИВИ СТЕ ШТО СТЕ С ПРЕДУМИШЉАЈЕМ УБИЛИ ДВА ВОЈНИКА!
...ПРЕСУДА...
ВОЈНИ СУД ВАС ОСУЂУЈЕ НА СМРТ ВЕШАЊЕМ!
БРАВО!
ОДМАХ ИЗВЕШТИТЕ ПРЕСУДУ!
БЕЗ МИЛОСТИ!
ЖАО МИ ЈЕ, НУГЕТ!
ХВАЛА, МАЈК! НИШТА НИСИ МОГАО КАД ЈЕ УНАПРЕД ОДРЕЂЕН ИСХОД!
ТЕЛЕГРАФИШЕМ САБУ ЛИНКОЛНУ И МОЛИТИ ПОМИЛОВАЊЕ!
ВАЖНО ЈЕ САМО ДА ДОБИЈЕМО У ВРЕМЕНУ! КАНТРИЛ ЋЕ УЧИНИТИ ОСТАЛО!
СТРАЖА, ОДВЕДИТЕ ЈЕ У ЗАТВОР!
А И ОВУ БИТАНГУ, КАД МУ ЈЕ ТОЛИКО СТАЛО ДО ЊЕ! РАЗЛОГ – ОДБИЈАЊЕ НАРЕЂЕЊА!
СЕНАТОРЕ, ГУБИТЕ ГЛАВУ! НЕ МОЖЕМО ЗАТВОРИТИ БРАНИОЦА! ТО ЈЕ НЕПОШТОВАЊЕ...
ТРЕБА ГА СПРЕЧИТИ ДА ОБАВЕСТИ ТОТЕНА И ПОКРЕНЕ НЕБО И ЗЕМЉУ! БАР ДОК СЕ КАНТРИЛ НЕ ПОЈАВИ!
БИЛЕ, НУГЕТ СУ ОСУДИЛИ НА СМРТ! БИЋЕ ОБЕШЕНА ЗА ТРИ ДАНА!
ДО ЂАВОЛА!
СЛЕДЕЋЕГ ДАНА, У ЗОРУ...
ИСТО ЋЕ СЕ ДЕСИТИ И СА ОСТАЛИМ ДЕВОЈКАМА! НЕ МОЖЕМО ВИШЕ ЧЕКАТИ, БИЛЕ!
У ПРАВУ СИ, АРЧИ! ИДЕМО!
НЕ БРИНИ, НУГЕТ, НЕЋЕ НАС НАШИ ЉУДИ ОСТАВИТИ НА ЦЕДИЛУ!
У ИСТО ВРЕМЕ, У ПОДЗЕМНОЈ ЋЕЛИЈИ КАНЗАШКОГ ЗАТВОРА...
ТО ЈЕ ОНО ШТО ЈЕНКИЈИ ЖЕЛЕ! МИ СМО ИМ ПОСЛУЖИЛЕ ДА ДОВУКУ КАНТРИЛА У КЛОПКУ!
ГОСПОДЕ!
НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

УСКОРО!
УСКОРО!
УСКОРО!

Дизнијево ЦАРСТВО

УСКОРО!
УСКОРО!
УСКОРО!

- 21 НАЈЛЕПША ПРИЧА НА СВЕТУ
- 280 СТРАНИЦА ВЕЛИКОГ ФОРМАТА
- 180 НЕЗАБОРАВНИХ ИЛУСТРАЦИЈА
- СТОТИНАК НАЈПОЗНАТИЈИХ ДИЗНИЈЕВИХ ЛИКОВА

У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ **Дизнијево ЦАРСТВО**

УСКОРО ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ У ИЗДАЊУ ИЗДАВАЧКОГ ПРЕДУЗЕЋА „ЗЕБРА"! КЊИГУ МОЖЕТЕ ПОРУЧИТИ ОДМАХ И ПЛАТИТИ У ДВЕ РАТЕ.

Испорука књиге октобра 91.

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем књигу ДИЗНИЈЕВО ЦАРСТВО по претплатној цени од 1.400 динара (у две рате) или у једној рати 1.200 динара. Количина _____

_____

(Име, презиме и број личне карте)

_____

(Место, улица и број)

Уплату извршити на адресу: ИП ЗЕБРА, Београд, Дунавски кеј 11. Жиро рачун бр. 60803-603-24945

Наруџбеницу са једним примерком уплатнице послати на адресу: ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, Македонска 29, 11001 БЕОГРАД.
Цена књиге у продаји биће најмање 2.400 динара.

НЕОБИЧАН ПУТ ЈЕДНОГ ШЛАГЕРА

ПЕСМА МЛАДОГ СТРАЖАРА

Најмање две заблуде и данас постоје: „Лили Марлен" није корачница и иза ње није стајала пропаганда Трећег рајха, већ су је немачки војници сасвим спонтано заволели

„Лили Марлен" није корачница него шлагер. Није ни чедо нацизма ни Министарства пропаганде Трећег рајха. Истина, немачка војна радио-станица у Београду за све време окупације свакодневно је завршавала програм овом песмом, али је први човек пропаганде моћни Гебелс при помену „Лили Марлен" добијао напад беса. Штавише, забранио је јавно извођење песме. Али, огорчење војника на фронтовима било је толико да је после недељу дана морао да попусти и повуче забрану!

Чак и да је хтео, Хитлер није могао да „Лили Марлен" званично прогласи химном својих јуришника јер текст песме не позива у бој и на губљење живота за домовину. Напротив, изражава чежњу војника за миром и повратком кући.

Најзад, многи немачки војници погинули су с том песмом на уснама а да нису знали да „Лили Марлен" није име једне већ две девојке – Лили и Марлен!

Текст песме „Лили Марлен" настао је у Првом, а мелодија неколико година пред Други светски рат. Писац текста и композитор никада се нису срели. И један и други били су потпуно непознати када су створили дело.

Без гласа до славе

Трећа „умешана" особа која је песму прва певала и снимила на грамофонску плочу 1941. године била је у то време потпуно непозната и никада у животу није створила ништа вредније у музици јер, једноставно, није имала добар глас. Ипак, са „Лили Марлен" се прославила и од те песме удобно живела до старости.

Иако „Лили Марлен" није настала у крилу нацизма, јер у тренутку када се први пут чула са њим није имала везе, тешко је оспорити да је по-

стала симбол фашистичке Немачке чији су је војници певали и на маршевима и у рововима и да је због тога била најомраженија песма у поробљеним државама Европе.

Али, ако су на хиљаде немачких војника одлазили на фронт певајући „Лили Марлен" и тако губили живот, исто тако се после окончања рата због певања те песме одлазило у затвор у социјалистичким земљама.

Пет безвредних стихова

Извесно је да огромна популарност песме „Лили Марлен" може да се објасни такозваном психозом масе. Невоља је само у томе што је у то време та маса била у униформи и под оружјем.

Самој песми наруку је ишла мелодија. Довољно је успорити ритам певања, па да она звучи као шлагер или га убрзати и одсечно певати, па да се у трену зачује корачница. Композитор Норберт Шулце имао је само двадесет једну годину када ју је написао. Био је почетник и очигледно ју је случајно „погодио". Позлатило му се, згрнуо је милионе на „Лили Марлен".

Аутор текста је Ханс Лајп. И он је тада имао двадесет једну годину. Али, било је то 1915. Немачка је била у Првом светском рату, а млади Лајп пешадијски гардиста.

Једне пролећне вечери чувао је стражу испред берлинске касарне. Следећег јутра требало је да крене на фронт. Плашио се смрти и питао да ли ће се вратити жив. Корачајући горе-доле на стражи размишљао је и о две девојке које је у родном Хамбургу истовремено волео. Једна се звала Лили и била је пиљарица, друга Марлен – кћи неког дрогеристе. И тако су у Лајповој глави настали стихови о рату, чежњи за домом, вољеним девојкама Лили и Марлен, родитељима. Све је стало у пет стихова. Дао им је наслов „Песма младог стражара". По повратку у своју собу записао је речи у бележницу.

Лајп се вратио из рата и „Песму младог стражара", са још прегршт стихова, штампао у једној књижици. Били су то његови почетнички радови којих се касније, када је постао познати писац, одрекао. Емигрирао је у Швајцарску и тамо умро.

Слушај Радио-Београд!

Године 1932. млади композитор Норберт Шулце настојао је да се пробије у музички свет. Живео је у Берлину и неком приликом у ресторану „Гросенкелер" упознао младу и заносну девојку. Звала се – Елизабет Шарлота Хелена Еулалија Вилке.

Шулце се брзо пробијао, али Хелена Вилке ни корак да начини иако је жарко желела да постане позната певачица. Он ју је месецима убеђивао да се окане певања. Узалуд, само га је омрзла и најзад су се разишли.

Лале Андерсен

Композитор Норберт Шулце

Прошле су године, али ни Шулце није постигао ништа значајније. Дошла је 1938. Управо тада компоновао је мелодију на текст „Песме младог стражара" који му се допао. Обијао је прагове дискографских кућа, али нико није хтео да штампа плочу са том песмом. Преписао је нотни лист у тридесетак примерака и послао на различите адресе, између осталог Државном кабареу из Келна. Средином 1941. позвала га је телефоном бивша девојка Хелена Вилке, која је у међувремену стекла значајна познанства у Трећем рајху, и рекла:

– Моје уметничко име сада је Лале Андерсен. Покушај следеће суботе у поноћ да на свом апарату ухватиш Радио-Београд! Желим ти све најбоље!

Шулце је послушао и на своје запрепашћење као одјавну шпицу Радио-Београда чуо своју композицију „Лили Марлен" на текст „Песме стражара". Певала је Лале Андерсен уз пратњу војничког хора.

Композитору није било тешко да схвати да је нотни лист послат Државном кабареу из Келна дошао у руке бившој девојци Хелени Вилке и да је она уз помоћ пријатеља на положају снимила плочу са овом песмом како би му помогла у име старе љубави!

Необичан ратни задатак

Шулц није знао да је Лале Андерсен у међувремену имала један неуспешан брак и два сина, нови брак, а затим доста лоше живела у Швајцарској. Вратила се у Немачку, успоставила познанства и почела да се пење лествицама успеха.

„Лили Марлен" је била бум! Лале Андерсен то није могла ни да сања, композитор Шулце поготову. Немачки војници одмах су присвојили песму. Писцу текста није се допала.

Песма се лепо чула и на северноафричком ратишту. Допала се и Енглезима, па су је мрмљали не знајући речи. Тако није ишло и Томи Конор је добио задатак да напише текст на енглеском. Певачица Шелтон снимила је грамофонску плочу. Енглески војници сада су били задовољни.

И Хортијеви војници у Мађарској имали су верзију „Лили Марлен". Песма је названа „Моја Марика". Писац текста – Тибор Полгар.

Лале Андерсен је постала славна. Додуше, Гебелс ју је малтретирао, па и хапсио, али је по Хитлеровом наређењу морао да је остави на миру. Дуго је живела од популарности „Лили Марлен". Чак је 1965. била на турнеји по Сједињеним Америчким Државама. Тада је имала педесет две године. После седам година је умрла.

Глумица Марлена Дитрих певала је „Лили Марлен" у Корејском рату, а познати певач Ал Мартин забављао је том песмом америчке војнике у Вијетнаму.

Вернер Фасбиндер је снимио филм о животу Лале Андерсен. Наравно, назвао га је „Лили Марлен".

Миленко Тодоровић

Илустровао: Бране Јовановић

АТОЛИ надгробни споменици вулканима

ЦВЕТОВИ ТИ

Хранећи се светлошћу и сићушним праживотињама жива острва у млаком мору расту и расцветавају се...

Кокосове палме као да израстају из саме воде. Толико су атоли плитка и равна острва. Острва и јесу и нису. То су жива бића стварана вековима која и даље расту на врховима потопљених вулкана. Дарвин их је овако описао.

Бели и искричави атоли су као надгробни споменици упокојеним вулканима које је океан прогутао.

Чарлс Дарвин, енглески природњак који је живео од 1809. до 1882. године, међу првим је научницима који су се запитали шта су у ствари атоли? Јер та чудесна острва, бела и готово округла, постоје само у тропском делу океана, тамо где се температура мора никада не спушта испод 21 степен Целзијусове скале. Из тога следи да је баш то подстакло њихово настајање, а горело им је у то најмање вулканско. Сва права острва раслојана ни тим подручју вулканска су. Док су остала, међу којима је Нови Зеланд, у ствари делови копна откинути некада давно.

Атол се рађа када врх подморског вулкана досегне површину. Већ негде на 20, па све до 150 метара дубине, а ту има још сасвим довољно Сунчеве светлости, за обронке вулкана почињу да се качe ларве корала које су дотле слободно пливале. Чим се учврсте, ларве расту и окружују се кречњачким скелетом, а онда им израстају пипци – то је полип. Добија уста, грло и дупљу за варење хране. Од тог часа полип је „окружен својим чврстим скелетом", сигуран и заштићен, а и учвршћен. Више се нигде не помера, само пружа пипке кад огладни.

Најспорије расту, најдуже живе

Одрасла, закречена, девичија никада није већа од половине центиметра, али са годинама колонија све више расте, нови чланови причвршћују се на старе, а према најновијим истраживањима потребно је између 250 и 500 година да корални гребен узнапредује за једва два метра. А како их има високих и по две хиљаде метара, испада да су се заметнули пре можда 500 000 година.

Треба рећи још и то да корал, осуђен да живи дуго али непомично, не би могао да опстане сам, него то чини у заједници са микроскопски сићушним алгама зооксантелама које му прибављају готово целокупну количину хране и енергије неопходне да изграђује скелет. А све то зооксантеле чине да би заузврат добиле оно мало азота који их одржава. Наравно, на коралe се качe и сунђери, шкољке и разни други мекушци, па гребен расте.

Што је гребен већи, он је и тежи и све више притиска угашено гротло вулкана на којем лежи, оно се забија дубље, а у дубини је све гушћи мрак. И почиње борба за излазак на свет-

ХОГ ОКЕАНА

Ово су Малдиви снимљени из хеликоптера. На први поглед сви атоли су слични, али ипак не као јаје јајету! Сваки облик је непоновљив, као и све у природи.

Биљни покривач на атолима није тако бујан како изгледа, углавном расту кокосове палме уз нешто мало других биљака. Па иако кокосове палме живот значе становницима острва, оне не могу да их потпуно прехране. Зато у мору бује живот: шкољке, ракови и јата риба пружају здраву и обилну храну

лост' Полип покушава да се домогне површине а то корал чини тако што ствара круг око своје средишње лагуне – круг на површини океана који од сада расте тако што се шири Ето атола'

Наравно сада и море почиње да ,ради оно руши то острво улази у њега и преко њега тако да оно тоне а корални гребен као неки прстен од копна остаје на површини На прстену израстају кокосове палме али и друге биљке ту слећу птице а по тлу гмижу гуштери и корњаче пацови стоноге То су прстенови бујне копнене природе који већ два века изазивају научнике па тако низ теорија говори о томе како су настали

Теорије и машта

Најстарију теорију о пореклу атола изнео је немачки природњак Адалберт фон Камис који је још 1821 године тврдио да су корални гребени израсли по ивицама старих вулканских гротла те да зато имају облик прстенова Али овакво размишљање пада у воду пре свега зато што има атола пречника од 50 километара а тешко да би кратер могао бити толики

Дарвин је двадесет година после Фон Камиса изнео своје мишљење по којем се атоли стварају кроз три етапе Прво настаје вулканско острво које тоне онда на њему израста корална колонија чији гребен обавија цело острво тако да даље израста укруг све док не избије на површину Када се домогне ње то је атол

Енглески геолог Џон Мари који је 1880 године на броду ,Челенџер' са групом највећих научника тог доба опловио свет у истраживачкој мисији био је уверен да нема спуштања вулкана него да корални гребени увек израстају на њима. али прстен звани атол настаје тек пошто море издуби средишњу лагуну Стварању атола доприносе и друге морске животиње које се настањују на гребену тако да расте само његов спољашњи део како друкчије него укруг

Реџиналд Олдворт амерички геолог маштовито је 1910 године објаснио стварање атола тиме што су се на Земљи смењивала ледена доба са топлим Када би се огромне количине леда отопиле сматрао је Олдворт ниво океана би порастао и потопио острва. а корални гребени израстали би по њиховим ободима

Најзад савремени вулканолог Арун Тазијеф Француз написао је књигу ,Вулкани и стварање континената' у којој је једно поглавље посветио и атолима По њему вулкани су и данас онакви какви су остали у часу када су последњи пут избацили лаву на самој површини океана или чак помало истурени

Испод мора – слатка вода!

Шта кажу најновија истраживања^ Американци су правили дубоке бушотине на Маршалским острвима а исто то радили су Французи на Туамоту како би испитивањем геолошких слојева дошли до неких сазнања о њиховој старости и начину настанка И показало се да су вулкани одиста тонули како је тврдио Дарвин пошто су и у веома старим наслагама тла као што је базалт – нађени нивои корала

Затим показало се да је мењање нивоа океана одиграло и те како значајну улогу и да постоје периоди када се корали уопште нису стварали а ти периоди одговарају управо леденим добима између 200 и 500 хиљада година у прошлости. када је било претпоследње и између 8 и 100 хиљада година када је трајало последње ледено доба Није ли то тврдио и Реџиналд Олдворт'

Најзад последње опадање нивоа мора догодило се пре ,само' три хиљаде година када су изронили неки мртви гребени и на њима је тек почео да расте слој биљака

Све ово говори да је немогуће објаснити атоле на једноставан начин Шта све није утицало да они испадну баш овакви какви су' Још једно чудо природе када је о атолима реч јесте и то што на њима нипошто није ретка слатка вода' То су такозване подморске реке Захваљујући њима људи и могу да живе на овим живим бићима цветовима усред океана

Припремила ***М. Крстуловић***

ШАХ У ЈЕДРИЛИЦИ

Једна партија првог кола Међународног турнира у Пасадени 1932 године одиграна је у једрилици. Партија је симболично названа „За шампионат атмосфере". За шаховском таблом били су тадашњи амерички мајстори Исак Кежден и Артур Дејк.

Потези су из једрилице радио-везом стизали на Земљу право „у руке" светском шампиону др Аљехину. Он је анализирао партију која је играна на висини од стотинак метара, а завршила се без одлуке – ремијем. Тако је место „шампиона атмосфере" остало упражњено. Није познато да ли је после тога још неко, поготово од познатих играча, играо у једрилици, али су, почев од Аљехина, шаховске партије често игране у авиону – да би се, најзад, стигло до космичког брода.

ОКРЕНИ 900 ЗА НЕВЕРСТВО!

Тридесет и једну годину је Бил Колиген био приватни детектив (ужа специјалност: неверство). Онда се опаметио или му је, у ствари, досадило да се шуња по мотелима и фотографише невернике на делу. Сада је читаву ствар пребацио на телефон, гачније број 900 (град Енсин, америчка савезна држава Калифорнија).

Поменути број је број Колигеновог приватног „Теле-апела за неверство". Пре него што ступи у директну телефонску везу са Колигеном, сваки клијент прво одговара на магнетофонски снимљена тест-питања („Да ли је Она можда недавно променила фризуру?" или „Је л' Он у последње време напрасно почео да пази на доњи веш?"). Пошто на основу добијених одговора процени стање ствари, Колиген подиже слушалицу.

С обзиром да се још уходава, посао иде сасвим лепо. Дневно број 900 окрене дванаестак особа. Минут разговора кошта два долара, а разговара се у просеку двадесетак минута. „Људи у том положају воле да остану анонимни", објашњава Колиген. Исто важи и за њега: саопштавање лоших вести уживо није нарочито пријатно искуство (а у девет од десет случајева, вест јесте лоша).

Иначе, Колиген углавном не препоручује клијентима да ангажују приватног детек-

HAJДУЖУ пицу на свету испекао је Аргентинац Иларио Делуки, бивши фудбалер, а данас богати трговац. Од тоне брашна, 100 килограма парадајза, још толико шунке, 50 килограма печурака, затим саламе, разних зачина и 20 килограма спанаћа направио је познати италијански специјалитет дугачак 338 метара.

HAJВЕЋУ корпу на свету, тешку 7 тона а високу 6 метара, направила је група младића и девојака из италијанског места Балбидо у покрајини Тренто. Израчунато је такође да је за дивовску корпу, која може да се види у месном забавном парку, утрошено пруће у дужини преко два километра.

HAJБРЖЕ на свету чита седамнаестогодишња Рускиња Евгенија Алексјенко. Податак звучи невероватно, али ова девојка за само десет минута успела је да прочита

ШВАЈЦАРСКИ САТ

О чувеним швајцарским сатовима има пуно прича свуда – па и међу шахистима. Када се шахисти нађу у Швајцарској, они за успомену купе или добију неки од чувених сатова. Тако су са 20. јубиларног шаховског фестивала у граду Билу, који се одржава веома масовно сваког лета, стигли ручни сатови „у шаховском декору". Уместо цифара, на бројчанику се налазе шаховске фигуре! 12 часова означавају фигуре краља и краљице, а две фигуре пешака су знак за 13 и 14 сати. Коњ (скакач) је ознака за 18, а топ за 21 сат. Све шаховске фигуре су црвене боје и леже на белој основи. На сату је отиснут текст који говори о 20. годишњем шаховском јубилеју Била.

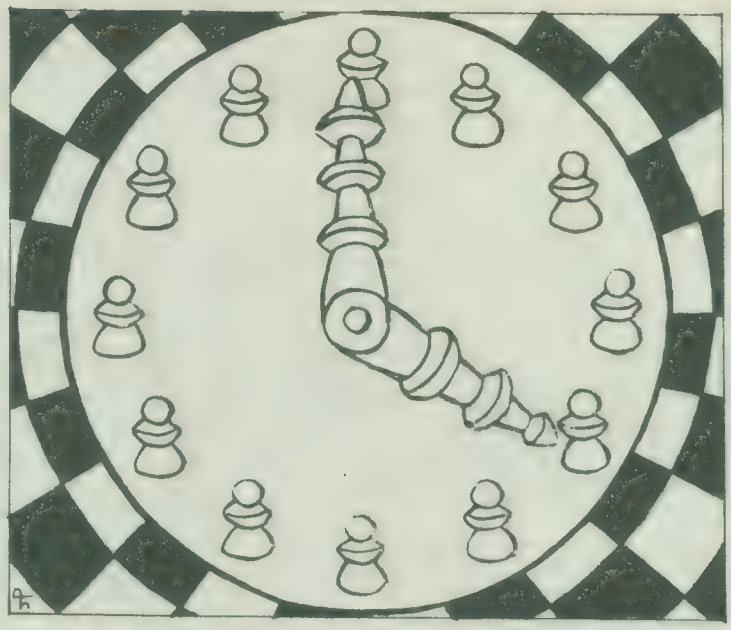

Друга прича је о мајстору ФИДЕ Рихарду Герберу, који је играо 1988. године на шаховском фестивалу у Прагу и између 10 играча био 9. са само 2 поена. Он је на партију са Лернером закаснио пола сата, а извињавао се – јер нема сат! То међу шахистима није могло да га оправда – јер је он Швајцарац.

Трећа прича је шала чији је повод швајцарски сат. У њој су учествовали велемајстор Најдорф, као купац сата и његов колега Болбоћан. Да би се нашалио Болбоћан је, за време турнира у Швајцарској на коме су обојица учествовали, радосном Најдорфу – што је купио добар сат, мало померио казаљке „да журе". Најдорф је рекламирао „грешку" продавцу. Кад се то и други пут поновило, продавац га је питао са ким дели собу у хотелу. – Он прави грешке, а не сат! Најдорфу се тек тада „упалила сијалица", шала је отишла међу шахисте и још даље.

Илустровао: Растко Ћирић

тива. Уместо тога, саветује их како да се поставе према неверници (невернику) да би пребродили кризу. Ако, међутим, клијент ипак жели приватног детектива, Колиген ће му помоћи да одабере правог.

Најневернији су, иначе, лекари, полицајци, тврди Колиген, а искуство му је вишедеценијско. Број 900, треба и то рећи, мушкарци и жене окрећу у утешној размери од 50:50 (фифти:фифти). Разлика између полова састоји се углавном у томе што јачем полу треба више времена да посумња.

Слободне тренутке између позива трипут разведени Колиген користи за писање мемоара. Како ће се звати? Па, „Неверство је мој занат", разуме се.

1200 страница „Рата и мира". Захваљујући својим заиста изузетним способностима Евгенија је у стању да за две десетине секунде прочита текст од 1300 речи! Научници који су посматрали и проверавали ово мушевито читање израчунали су да девојка без нарочитог напора „савлада" 216.250 речи у минуту, али то обично потраје нешто дуже јер мора да окреће странице књиге што јој одузима време.

Илустровао: Ивица Кољанин

НАЈВИШЕ синова и кћери има госпођа Јудит Еспиноса педесетдеветогодишња Аргентинка. Удала се још 1943. године, тек што је напунила тринаесту, и до данас је родила 73 детета. Међу њима има доста тројки и близанаца. Од Јудитине деце сада има шездесеторо живих. Тридесет двоје станује са мајком и оцем у скромној трособној кућици у Сантјагу, а остали су у разним крајевима Аргентине. Ускоро мама Јудит, на радост целе породице, очекује принову.

НАЈМАЊИ камелеон на свету живи на Мадагаскару. Припада врсти Brokesia minima, а дугачак је свега 3,2 центиметра. Међутим, иако је тако мали од овог створења зазиру сујеверни домороци исто као ми од црне мачке. Према старим веровањима, сваком ко је угледа или нагази брокезија доноси несрећу.

НАЈВЕЋОМ продавницом играчака на свету могу да се похвале малишани из Хонгконга. Омиљена радња свих клинаца у граду зове се „Играчке то смо ми", а полице на којима нема шта нема простиру се на површини од 5000 квадратних метара.

НАЈДУЖУ четкицу, боље речено четкетину за зубе, направили су чланови једног добротворног друштва са Формозе у намери да прикупе прилоге за хендикепирану децу. Дивовска четка дугачка је 11 метара, а тешка 100 килограма.

НАЈВИШЕ војних одликовања у Сједињеним Америчким Државама добио је пуковник Дејвид Х. Хекуертен. Овај ратни ветеран, пензионисан још 1971. године, за вештину, храброст и заслуге у ратовима у Вијетнаму и Кореји одликован је са тачно 110 медаља.

ZMEX
VIDEO DISTRIBUTION

МАЛИ ГЛЕДАОЦИ ШИРОМ СВЕТА
ДОБИЛИ СУ СВОГ НОВОГ ЈУНАКА
ЊИХОВА СРЦА ОСВОЈИЛО ЈЕ
МАГАРЕНЦЕ КОЈЕ РАЗУМЕ ЉУДСКИ ГОВОР
ЊЕГОВО ИМЕ ЈЕ

КАДИШОН

Фантастичне приче о његовим многобројним узбудљивим авантурама сада су доступне и нама.Смештене су на високо квалитетној видео касети од 60 минута-укупно 5 епизода. У свакој од ових епизода Кадишон се сукобљава са новим проблемима које треба решити.Он то успешно и чини. Очаравајућа серија без насиља уз коју ће мали гледаоци кроз забаву и смех научити доста тога о животу.О едукативној димензији серије аутори су посебно водили рачуна. Техничка реализација овог пројекта задовољава највише стандарде.Сви вокали су синхронизовани на нашем језику.

ВИДЕО КАСЕТУ МОЖЕТЕ НАРУЧИТИ ОДМАХ !

НАРУЏБЕНИЦА
Овим неопозиво наручујем касету са цртаним филмом КАДИШОН по цени од 450 динара

. . . . . .
(Име и презиме - бр. личне карте наручиоца)

. . . . . .
(Место улица и број)
Уплату извршити на адресу:
НИП ПОЛИТИКА, ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК,
11001 Београд, Македонска 29
Жиро рачун: 60801-603-24875, уз обавезну назнаку:
УПЛАТА ЗА ВИДЕО КАСЕТУ КАДИШОН
Наруџбеницу са једним примерком уплатнице пошаљите на горњу адресу
У року од 15 дана поштар ће Вам уручити касету.

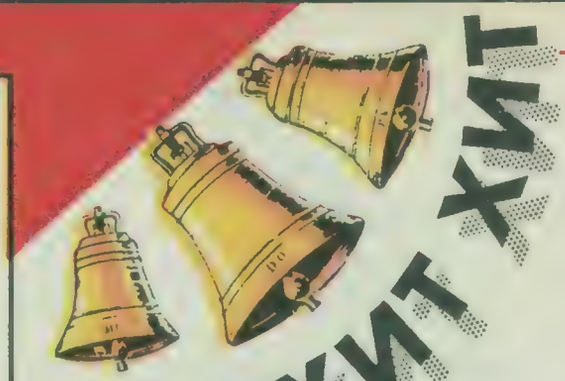

ХИТ ХИТ ХИТ

Нова лица: Лени Кравиц

ХЕНДРИКС ЈЕ БОГ

Успех је чудна појава. Пре две године нико није ни чуо за Лењија Кравица а данас је у центру пажње углавном захваљујући томе што је снимио два изврсна албума „Let Love Rule" и најновији „Mama Said"

Од тренутка када се крајем 1989. године појавио његов први албум Кравиц је био поређен са таквим величинама као што су Џими Хендрикс, Џон Ленон или Елвис Костело. Овако различити музичари довођени су у везу са њим само зато што му је музика сажимала разнородне утицаје од којих су они пресудни стари бар двадесет година

– Што се тиче тих поређења – каже Лени – сви греше. Већина данашњих група петља се са психоделијом само да би били у моди или нашли разлог што су обук-

ли цветне панталоне, а то није оно што мене занима. Једини разлог што се враћам у прошлост лежи у томе што су песме тада добро звучале. Што се више бавим музиком, то се више занимам за уметност снимања. Када слушаш плоче Лед Цепелина, Т. Рекса, Боба Марлија, Стивија Вондера видиш како су у том периоду крајем шездесетих и почетком седамдесетих, биле сјајно снимљене. Тада је студијска техника била „примитивна" и зато их још више ценим, поготово што је звук плоча тада био најбољи.

Слободно се може рећи да се за Ленија Кравица отимају. Слеш из „Guns N' Roses" сам се понудио да свира на његовој плочи. Мадона га је позвала да за њу компонује једну песму. Јоко Оно је желела да се појави на концерту поводом годишњице смрти Џона Ленона. За време рата у Заливу Лени и Шин Ленон обрадили су песму „Give Peace A Chance".

– Не знам зашто ме пореде са Хендриксом – наставља Лени – када не звучим као он и не свирам тако добро. Волим Хендрикса, он је бог у музици. Његов задатак је био да просветли свет својом гитаром и то је учинио. Волим и Ленона јер је умео да направи песму само са клавиром, басом и бубњевима и да то невероватно звучи.

Лени је рођен у Њујорку 1965 године, отац му је руски Јеврејин, иначе продуцент на телевизији, а мајка глумица са Бахама. Преко недеље живео је са родитељима у малом стану на Менхетну где се, како сам каже, дружио са богатим белим дечацима, док је викенде проводио у гету, код баке. Црнкиње. Родитељи су му били наклоњени уметности, посебно џезу.

– Једном сам седео у крилу Џуку Елингтону док је свирао клавир. Нисам имао појма ко је он. У то време слушао сам претежно црну поп музику и соул. Али, када је мајка добила главну улогу у сапунској опери „Џеферсонс" све се променило. Преселили смо се у Лос Анђелес и открио сам сурф и рокенрол. Тог тренутка мом школовању је дошао крај.

Додуше, мајка ме натерала да се упишем у хор, а то је било последње што сам желео да урадим. Учио сам музичку теорију јер је то по квалитету, био други дечачки хор на свету после бечког, водили су ме у Метрополитен оперу, учествовао сам у дванаест опера са њима. Зато је моја музика управо таква. Волим „Битлсе" али све хармоније сам покупио захваљујући том хору.

Са 16 година напустио сам кућу, спавао на поду код пријатеља или у колима покушавајући да остварим сан и потпишем уговор са неком дискографском кућом као солиста. Никада нисам свирао у групи и криво ми је због тога.

* * *

Негде 1983 године, под псеудонимом Ромео Блу, почео је упорно да обилази дискографске куће. Сви уредници који су га чули били су задивљени његовим бројним талентима, али се готово никоме није допадало шта он са њима жели да уради.

– Сви су ми говорили да моја музика није довољно у духу црначке. Нисам звучао као Камео или Принс. У кући „Ворнерс" хтели су да ми нађу партнера, па да играмо у дуету. Уз помоћ пријатеља Хенрија Хирша почео сам да истражујем могућности старомодне студијске технике, чак сам употребио старе траке. Оне на којима је снимљен мој први албум биле су старе 12 година. Било је невероватно тешко наћи ту опрему. Морали смо да превернемо целу земљу да бисмо дошли до њих.

Тек 1989 потписао сам уговор са фирмом „Вирџин", али то је био почетак нових невоља. Њима су се допали демо снимци, међутим, замислили су да ћу сад, по што сам добио више новца, све те песме премиксовати да звуче модерније, са ревербом и другим глупостима. Када сам им предао песме, на лицу сам им видео да су разочарани. Морао сам крваво да се борим да би ми плоча звучала онако како сам желео.

Поред тога, људе из компаније је мучило што Лени у својој 24 години никада није одсвирао ниједан концерт. И ту препреку савладао је без напора. Све критике његових наступа поводом прве плоче биле су позитивне.

– На сцени сам од детињства са хором или у позоришту. Много већа невоља била је сарадња са пратећом групом. Иако многи кажу да смо уживо били изврсни, ја сам био престрављен.

Међутим, Мадони су се толико допали Ленијеви концерти да га је позвала да наступа на њеној европској турнеји прошлог лета.

– Нисам пристао – каже Лени – јер би то било мало чудно. Исто тако не би могла довољно да ме плати. Срели смо се на забави коју је направила у Лондону, играли смо, касније излазили заједно да бисмо се боље упознали. Не знам да ли јој се свиђа моја плоча, али рекла је да јој се допада моје певање. Предложила је да напишем песму за њу и урадио сам „Justify My Love". Било ми је забавно док сам је писао. Песма је дошла сама од себе. Потпуно је различита од свега што сам до сада компоновао. Подсећа на старе песме Доне Самер и показује да нисам потпуно изгубљен у својој музици. Умем да радим и другачије ствари.

П. Ј.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

You Got it (The Right Stuff)

First time was a great time
Second time was a blast
Third time I fell in love
Now I hope it lasts

I could see it your walk
Tell it when you talk
See it in everything you do
I'ven in your tohughts

You got the right stuff, baby
Love te way you turn me on
You got the right stuff, baby
You're the reason why
I sing this song

All that I needed was you
Oh girl you're so right
All that I wanted was you
You made all my dreams
come true

Your first kiss was a sweet kiss
Second kiss had a twist
Third and your fourth kiss
I don't wanna miss

Текст и музик: Морис Стар
Изводе: „New Kids On The Block"

ТИ ТО ИМАШ (ПРАВУ СТВАР)

Првог пута било је сјајно
Други пут још боље
Трећег пута сам се заљубио
Сад се надам да ће
потрајати

Могао сам то да видим,
твој корак
кажеш то док причаш
Видим то у свему што
радиш
чак и у твојим мислима

Имаш праву ствар, мала,
Волим како ме покрећеш
Имаш праву ствар, мала,
Ти си разлог зашто
певам ову песму

Све што ми је требало си ти
О, девојко, ти си права
Све што сам желео си ти
Учинила си да сви моји
снови
постану стварност

Твој први пољубац био је
слатак
Други је био уврнут
Трећи и четврти не желим
да пропустим

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Мислим да баш никог не занима шта ја мислим о љубави, богу и шпагетима, а новинари ме стално о томе запиткују."

Џон Бон Џови

МУЗИЧКА ПОШТА

Драги Забавниче,
Колико је албума издала бивша америчка група „Go Go's" и чиме се бави Белинда Карлајл као солисткиња.

Сибина из Скопља

Ову групу основало је пет девојака 1978. године а разишле су се 1984. За то време објавиле су три албума „Beauty and the Beast" (1981), „Vacation" (1982) и „Talk Show" (1984). Током соло каријере Белинда је објавила плоче „Belinda" (1984), „Heaven On Earth" (1987) и „Runaway Horses" (1989).

АЛБЕРТО АЛОРО

ОДМОР

Ђанкарло је на тихи, двоструки сигнал из слушалица додирнуо сензор с ознаком „пауза", затим је одложио кацигу, протегао се и отворио последњу фиоку свог радног пулта. Извукао је луминоскоп и навукао га на главу пажљиво прилепивши за јагодице капке који су му покривали очи. Тада је наместио фотељу у полулежећи положај. На додир леве руке његовим боксом се проширио мирис медитеранских борова и мора, а на додир десне почео је да корача вукући помало ноге. Налазио се на Малти.

Ходао је по врелом песку, али му није сметало. Носио је обућу коју су тамо сви имали: лагане мокасине од превртуте коже, са потплатама од уплетеног канапа. Био је то модни хит лета. Веома згодно.

Плажа је била бескрајна, људи начичкани под сунцобранима и на лежаљкама. Таласи су се благо разбијали уједначеним ритмом. Деца се прскају, неки играју лопте. Црвени и жути глисери звижде уз бразде беле пене. Ђанкарло је с муком ходао између тела пазећи да некога или нешто не нагази.

Није му се остајало на плажи и зато је мало стиснуо прсте десне руке. Ушао је у хотел, прошао кроз пространи хол, па изишао на другу страну. Тамо је већ чекао излетнички комби. Тура на коју је полазио предвиђала је обилазак старе тврђаве витезова малтешког крста. Сви путници већ су били унутра, а он је заузео најбоље место остављено управо за њега. Ђанкарло се удобно завалио на десно предње седиште и комби је одмах затим кренуо асфалтираним путем дуж којег су расли ловори, палме и жбунови жуте ђинестре.

Комби се зауставио пред тврђавом. Изашао је. Кренули су у обилазак пешице. Није осећао ни врућину, ни умор, никакав напор. Чинио је све што је намеравао, а ипак је неки други мозак водио његове покрете.

Група у којој се налазио с усхићењем је разгледала гврђаву. Живо су разговарали о свакој појединости, па ипак, њихове речи биле су неразговетне. Тачније: говорили су језиком који није разумео.

Сви су се попели на терасу уређену на врху тврђаве и начичкали се дуж ограде да се диве видику. Ђанкарло је посматрао ону исту плажу, затим је лагано корачао и на другој страни указао се град са старим тргом. Све као на длану, живописно и далеко.

Спустио се каменим степеницама до улаза где је чекао комби. Ваздух је овде био нешто спарнији него на обали испуњен мирисом лимуна. Ђанкарло се мало осврнуо и угледао око себе мноштво лимунових стабала богатих крошњи које су биле истовремено пуне нежних, белих цветова и жутих плодова. Поново је ушао у комби.

Сада су се спуштали другим путем, у град. Около се све плавило од лаванде и тај јаки, али умирујући мирис продирао је у комби чији је кров сада био отворен баш изнад првог реда седишта где је и он седео. Ипак, Ђанкарло није осећао никакву промају, чак ни дашак. Осећао је само пријатну топлину опуштености и мирис лаванде који се задржао и када су стигли у град.

Опет обилазак. Шетао је, вођен не својом, али као својом вољом улицом од камених плоча. Застајао је пред дућанима и гледао унутра. Улични продавац седео је за својом тезгом окићен каише-

вима, корпама, мокасинама и ћинђувама свих врста. Нудио је Ђанкарлу да приђе и погледа, али он је наставио а да није ништа изустио. Ни „хвала" ни осмех, мада је

Илустровао: Добросав Боб Живковић

требало то да уради. У ствари, као да је ипак учинио оном туђом вољом, нечујно и невидљиво.

Зауставио се пред малим кафеом. Да седне? Осмотрио је неколико округлих сточића смештених под два сунцобрана и одлучио се за један. Све је то невидљива воља извела без имало напора, његово тело није се ни за длаку померило.

Момак је донео кафу и ставио је пред њега. Мирис најбољег италијанског „еспреса" проширио се до Ђанкарлових ноздрва. У суседном кафеу група младића и девојака окруживала је гитаристу. Певали су, чудио се Ђанкарло, стару кастељанску песму „Антонио Варгас Еређа"!

Лагано се спуштао мрак, свет се окупљао на тргу. Ђанкарло је и даље седео испред кафеа посматрајући шаренило и жамор који су постајали све удаљенији док тама није завладала и док тишина, ничим поремећена, није значила – спавање. Благи, благи мирис чисте памучне постељине и јасминовог цвета пунили су га новом енергијом. Трајало је дуго.

Сигнал се тихо огласио. Ђанкарло је прво подигао наслон, па тек онда скинуо луминоскоп с главе. Пажљиво га је спремио у фиоку и погледао на сат: истицао је петнаести минут његовог првог дневног одмора. До краја радног дана биће их још два, али средњи мора да утроши на гимнастику. Окренуо се ка пулту довикнувши уз пут:

– Лука!

– Дааа? – одговори колега из суседног бокса.

– Нудим ти „Лето 1991. на Малти", хоћеш?

– Може. Ја данас имам Париз ако ти одговара.

– О.К.!

Ђанкарло је наставио посао. Осећао је нову снагу и свежину. Једна касета од 15 минута одговарала је за недељу дана одмора, али овде, на сателиту, било им је потребно по две дневно, плус гимнастика, да савладају разлику у космичким силама која је посредно деловала на организам.

Ђанкарло је волео овај кондензовани одмор. Кроз две године, када се њихов део посла на сателиту заврши и кад се врати на Земљу, мораће да их се одрекне за неко време док траје прилагођавање организма. Ако се икада врати! Њихов посао био је везан са опасношћу. Уздахнуо је и наставио да прати кретање сигнала на монитору...

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Врста финог платна – Река у Словенији, **2.** Прилично ниски – откидање, одламање, **3.** Лице које живи од ренте – Стари јудејски владар, **4.** Истовременост, **5.** Марва – Запаљење зида аорте, **6.** Рожната материја – Браца, брале, **7.** Осигуравајући завод (скр.) – Предлог, **8.** Тумор мишићног ткива – Ауто-ознака за Белгију, **9.** Дужа приповетка, **10.** Париски часопис за жене – Бугарски новац, **11.** Састави од девет музичара, **12.** Осим, изузев – Ознака за тону, **13.** Теписи, сагови.

УСПРАВНО: 1. Глумац са слике, 2. Лекари специјалисти за анестезиологију, **3.** Бивши фудбалер „Војводине" – Овдашњи (скр.) – Велика река у Африци, **4.** Река која истиче из језера – Лековите масти, **5.** Свлачити – Кретање кроз ваздух – Ознака за метар, **6.** Тихо (песн.) – Спасити, **7.** Тешко црно дрво, абонос, **8.** Порнографија, **9.** Народни израз за змијски отров – Омладинска радна бригада (скр.), **10.** Мушко име, Властимир, **11.** Наш композитор, Војислав, Воки, **12.** Узвик нестрпљења – Показна заменица, ова.

ЗА ОШТРО ОКО

Горњи и доњи цртеж разликују се у седам детаља. На вама је да их нађете.

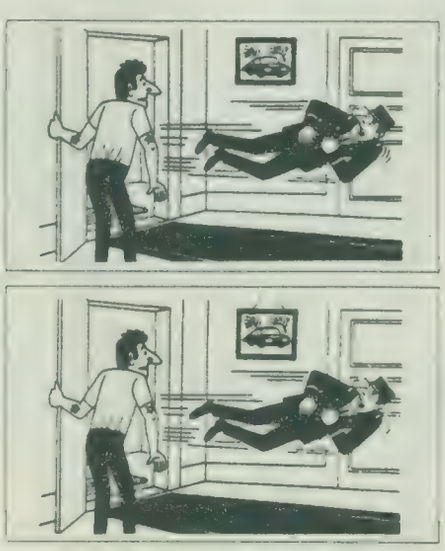

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

ПОТОМСТВО АГЕ ПАПИРУС

– Пас, ни мали ни велики, није играчка – каже Биљана Цигурски из Сремских Карловаца, кроз чије је двориште, за 18 година, како се бави узгајањем паса, прошло 25 припло-дних куја, само један мужјак, а кучићима ни број не зна

Политикин Забавник

У ЈЕДИНОМ ЛЕГЛУ ГОРДОН СЕТЕРА У ЈУГОСЛАВИЈИ

Снимио: Љубомир Патрногић

Млада госпођица Ата Папирус, По[ње]вакиња по рођењу, била је пре [пе]тнаестак година, када је полуилегално ушла у нашу земљу, прави правцати уникат, односно, једини представник своје расе у Југославији. Данас у Југославији живи неколико десетина гордон сетера, углавном потомака Ате Папирус која се упокојила пре неколико година у дванаестој години свог живота.

Све заслуге за долазак и опстанак пасмине гордон сетера у овом поднебљу припадају Биљани Цигурски, власници и оснивачу одгајалишта паса „Стражилово" у Сремским Карловцима. Ова сремско-карловачка кућа и двориште или „башта и боксови где кере трче" укупне површине око 900 метара квадратних је прво, и засад једино, легло гордон сетера у Југославији.

– Гордон сетер је веома стара и у свету ретка пасмина, може се рећи и да одумире као пасмина. Зато је извоз гордона из Енглеске забрањен. Гордон је шкотски сетер или енглески птичар. Потиче са острва и признат је као енглеска пасмина. Први пут се појављује пре око 500 година код војводе од Гордона у Енглеској. О традицији ове пасмине, на пример, сведочи податак да је доберман, као пасмина, стар света 150 година, или немачки птичар, овакав какав је данас, само стотинак година, а наш шарпланинац уписан је тек пре 50 година... казује Биљана Цигурски. Она о псима може да прича, чини нам се, бескрајно дуго, а посебно о својим миљеницима гордон сетерима.

– То је изврстан радни пас, бржи од свих осталих континенталних и немачких птичара, али је знатно спорији од осталих енглеских птичара. Међутим, далеко је послушнији. Енглез је дао стандарде па би кује требало да имају око 63, а мужјаци око 66 центиметара. То је висина ноге на лопатици и потовремено дужина паса.

Јеловник за штенад

Биљана Цигурски бави се узгајањем паса пуних осамнаест година.

– За то време кроз ово моје двориште прошло је 25 куја, само један мужјак, а кучића, боже сачувај, не знам... Имам шест пасмина: енглески сетер, пруски сетер, гордон сетер, кокер шпаниел, далматинер и боб тајл. Све пасмине су енглеске осим далматинера који је наш – вели Биљана Цигурски. Искуство којим она располаже највећа је гаранција да су њени савети за узгој и чување паса прави:

Кад се штенад купе или добију, она имају неке навике односно васпитање које су добили у узгајалишту. Прво, те бебе једу четири пута дневно. Доручак је обично хлеб с млеком, а ручак: супа с поврћем и мало меса, углавном оно што људима преостане од ручка. За вечеру (служи се око пет поподне) Биљана Цигурски препоручује увек обарену пиринчу јер је јако корисна и квалитетна, нарочито за сетере зато што садржи пуно калцијума и фосфора, важне састојке за раст костију, зуба и длаке. Овај поподневни оброк треба да остане главни оброк, јер пас вари 18 сати, и кад је одрастао треба да једе само једном дневно. Четврти оброк штенад би требало да добијају око 22 сата и састоји се од пресног јајета заједно с љуском и мало хлеба. Кад штенад наврши месец дана, тај се оброк укида, кад напуни пет месеци укида се ручак, а кад напуни десет месеци избацује се доручак и остаје само вечера или поподневни оброк као једини. Тада овај оброк постаје разноврснији: месо, хлеб, повремено пиринча и поврће, а по правилу остаци од људске исхране, уз обавезан услов да нису претерано зачињени, а нарочито зачињени.

После сваког оброка штене има физиолошку столицу и то би требало да ради на новини. Прљаве новине остају, уз паравно уклањање површинског слоја са садржајем, јер пас врши нужду по мирису и померањем тих новина на место које тада одговара. Тако пас научи где је место на коме би требало да обавља физиолошке потребе.

ЦРН СА ЦРВЕНИМ ПАЛЕЖОМ

– Гордон сетер може бити искључиво црн са црвеним палежом. Палеж је посебан израз. То су: обрве, бркови, брада која иде у троугао према врату, две туфне на грудима, на све четири шапе чизмице и туфна испод репа. Чистокрвни гордон сетер може бити само такав. Једино нијанса црвене боје може да буде нешто светлија (на жуто) или тамнија (на браон) – објашњава Биљана Цигурски.

Пас мора да буде чист, купа се свака четири месеца, шампонима или алуганом против бува и крпеља, а свака четири месеца чисти се од цревних паразита. Таблете против цревних паразита су VERMOX из хумане медицине.

Штенад се по правилу вакцинишу првом вакцином против парво вируса још у узгајалишту. Са два и по месеца се понавља вакцина парво вируса, са три месеца се вакцинише против штенећака, лептоспирозе и хепатитиса (све једна вакцина). Иста се понавља кад пас напуни годину дана и после тога се вакцинише против беснила. То важи за све псе, без обзира да ли су расни, с педигреом или укеле. Због човека и обичан пас треба да буде чист и здрав, каже Биљана Цигурски.

Што је више у друштву човека пас је паметнији

– Пас, ни мали ни велики, није играчка. Дете не би требало да га киње и муче, он је кућни љубимац. Пас је веома друштвен и што је више у друштву човека он је паметнији. Чим је затворен на тераси, он је непослушан, дере се, лаје и ништа не зна, јер нема од кога да научи. Све псе које сам продала примам на чување у пансион кад њихови власници иду на годишњи одмор и цео дан сам с њима, лети, зими, у свако доба године – објашњава Биљана Цигурски.

Ценовник штенади је неизбежан део уз обавезну напомену да то овог пута није реклама. Истовремено, то је прилика да новинар који је писао овај текст призна како није претерани љубитељ паса, али се и нада да се то из овог написа не види. Штенад пруског и енглеског сетера у „Стражилову" у Сремским Карловцима коштају по 400 марака, гордон сетери и далматинери стају по 500 марака, а кокери 600 марака. Све пасмине продају се у две рате.

Важно је напоменути да у дворишту Биљане Цигурски има неколико паса који су шампиони по пореклу, односно имају највише оцене у својим родословима: одличан, CAC, CACIB и првак расе. Првак расе је најзначајнија титула.

Биљана Цигурски је по професији учитељ, али се никада није бавила позивом за који се школовала. Љубав према псима наследила је од свога оца који је имао поентера увезног из Енглеске 1946/47. Биљанин отац био је ловац и увек је било паса у кући.

– Ја сам неки ловац, али не убијам, уопште не могу да пуцам, само водим псе у шетњу – вели Биљана. Њено двоје деце, близанци, кћи Симонида и син Душан, такође воле да се баве псима. Душан је служио војску у одгајалишту паса и тамо положио за дресера, а Симонида је завршила средњу ветеринарску школу.

За крај овог написа, или малог часа о узгајању паса, Биљана Цигурски обећава да ће ускоро, вероватно до јесени, своје двориште обогатити још једном пасмином која ће, такође, бити прва у Југославији.

Д. Ч.

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић

Три имена једног цара

Нигде нисам прочитао како се презивао цар Душан, јер оно Силни вероватно је додатак имену великог освајача.

ДРАГАН
Куманово

Син српског краља Стефана Дечанског и његове прве жене Теодоре добио је на крштењу име Стефан Душан. Од 1331. године, кад је са престола збацио оца и прогласио се за краља, назива се само именом Стефан. Народне песме, пак, спомињу га и као цара Стјепана, док се у усменим изворима и неким натписима среће као Душан. Цар Душан је, осим престола, од оца наследио и презиме Немањић које су носили сви средњовековни српски владари династије чији је зачетник био Стефан Немањић.

Апсолутни рекордер

Знам да је Мајкл Џордан најбољи кошаркаш САД, то јест NB лиге, али бих желео да знам ко је рекордер по броју освојених трофеја у овој најјачој светској лиги.

НИКОЛА МИЛАЧИЋ
Београд

Џордан ће, вероватно, бити први Американац са две олимпијске златне медаље. Прву је освојио као аматер 1984. на Олимпијским играма у Лос Анђелосу, када је био најуспешнији у екипи САД, а другу очекује у Барселони где ће, како је изјавио, сигурно играти. Мајкл Џордан је једини кошаркаш САД који је био шампион NCAA (Универзитетског првенства), NBA и олимпијски победник. У својој блиставој каријери пет пута је био и први стрелац NBA, два пута најбољи играч сезоне и једном најбољи „дефанзивац".

Још у нечему је Мајкл Џордан рекордер NBA – у висини зараде од реклама. О колико сумама се ради, најбоље говори његов уговор са фирмом „NIKE", чије патике носи. Фирма је у току 1990. од продаје патика зарадила 100 милиона долара, а Џордану је припало 20 одсто, дакле – 20 милиона долара.

Шкрипање зубима

Недавно сам са школом био на екскурзији. Првог јутра за доручком другови су ме подсмешљиво гледали и кикотали се да би ми на крају рекли како сам у сну страшно шкргутао зубима. Шале на мој рачун веома су ме погодиле. Друге ноћи нисам ни трепнуо у страху да се то не понови. Да ли је ово нека болест и може ли се излечити?

С.О.С.
Београд

Ова појава није опасна, али може да оштети зубе или изазове болове у мишићима вилице. Понекад је узрок шкргутања и неправилно прилегање горњих и доњих зуба, а често и нервна напетост или неки потиснути бес.

У сваком случају, треба да се јавиш лекару, стоматологу, па ће он лако отклонити твоје сметње уколико је у питању неправилан раст зуба, што је у твом узрасту врло могуће.

Расте ли нос?

Недавно сам гледала неке слике из младости мога деде и чини ми се да је његов нос већи сада него на тим сликама од пре тридесетак година. Моја мама каже да је нормално да нос у старости мало порасте. Колико је то тачно?

БОБА
Свилајнац

Раст човека завршава се у 18. години, а некада и касније. Међутим, одређене ћелије и даље настављају да се размножавају и деле, што омогућава процес регенерације или обнављања оштећеног епидерма (коже), затим крвне ћелије, полне... Самим тим, са завршетком пубертета престаје и раст носа.

Тачно је да се код старијих људи примећује да је овај део лица увећан, као и уши (што се лако установи упоређивањем са фотографијама из млађих дана), али то настаје због опуштања околних мишића и везивног ткива преко носне кости или ушне шкољке. Зато и изгледа да су нос и уши порасли.

Телепатија постоји

Опклада је у питању. Ја тврдим да телепатија, или способност читања мисли на даљину, није празноверје, моји другови да јесте. Надам се да сам у праву.

Л. БОЈОВИЋ
Пријепоље

Као и ти и твоји другови, тако и научници заузимају два става о телепатији, још недовољно објашњеној способности појединаца да без посредовања уобичајених чула (слуха, вида, додира) или говора, мимике и писама сазнају шта неко други осећа и мисли.

Једни оспоравају њено постојање јер до сада нико није успео да пружи уверљиво научно објашњење за ову појаву, други су уверени да су извесне особе заиста у стању да читају мисли на даљину, али се и они не слажу у објашњењу телепатије. Најраспрострањеније је схватање да је реч о некој врсти досад незабележених таласа које мозак једне особе емитује а друге прима.

Најмлађе острво

Занима ме које се острво сматра најмлађим, где се налази и да ли на њему има неког облика живота?

МЕРСАД ТАНИЋ
Зеница

У Атлантском океану, јужно од Исланда, 1963. године ерупцијом подводног вулкана настало је најмање острво на свету по имену Сертси од свега два квадратна километра површине. Почетак живота на њему пратио је исландски научник Стурла Фридриксон који је на Сертсију открио 24 врсте различитих биљака чије је семе донео ветар. Суровој клими најбоље је одолела „морска аренарија" која се на острву 1967.године први пут појавила.

На острву се до сада населило и ту живи шест врста морских птица. Иначе, посете овом острву дозвољене су само научницима.

Саша Марковић, Нас. збрат. градова 1/3, 14000 Ваљево – 13 година, воли фудбал и кошарку, навија за Партизан.

Снежана Ђорђевић, Шван Карла 4, 34000 Крагујевац – 13 година, жели да се дописује са децом из Југославије и читавог света.

Филимена Стојановска , Солунска 5, 91300 Куманово – 12 година, воли музику и групу „BROSS"

Зоран Лешевић, Војводе Степе 137/А, 11000 Београд – 10 годин, воли спорт.

Дарија Ћулум, Симе Миљуша 4, 78000 Бања Лука –14 година, жели да стекне пријатеље широм Југославије.

Ненад Јанковић, 1. мај 96, 81000 Титоград – 12 година, воли музику и сакупља постере.

Сандра Митић, Тршћанска 6, 11000 Београд –воли спорт и музику.

Кристина Богешић, Првомајска 90/10, 24000 Суботица – 13 година, воли спорт и музику, сакупља маркице, омоте од чоколаде, све о Алфу, и групама „NEW KIDS ON THE BLOCK" и „РУЖ".

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ – ВОДОРАВНО: батист, пивка, ониски, одлом, рентијер, Аса, истодобност, стока, аортит, кератин, бања, оз, из, миом, б, новела, Ел, лев, нонети, изим, т, ћилими.

ЗА ОШТРО ОКО:

видите цртеж!

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2074

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „Политика"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 148,00 динара, тромесечна 444,00 динара, полугодишња 888,00 динара, годишња 1.776,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 296,00 динара, тромесечна 888,00 динара, полугодишња 1.776,00 динара, годишња 3.552,00 динара.
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	152.–
СР НЕМАЧКА	DEM	273.–
ШВЕДСКА	SEK	988.–
ФРАНЦУСКА	FRF	923.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	235.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана реч, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ARAGONÉS БАЗ и БЕЛ

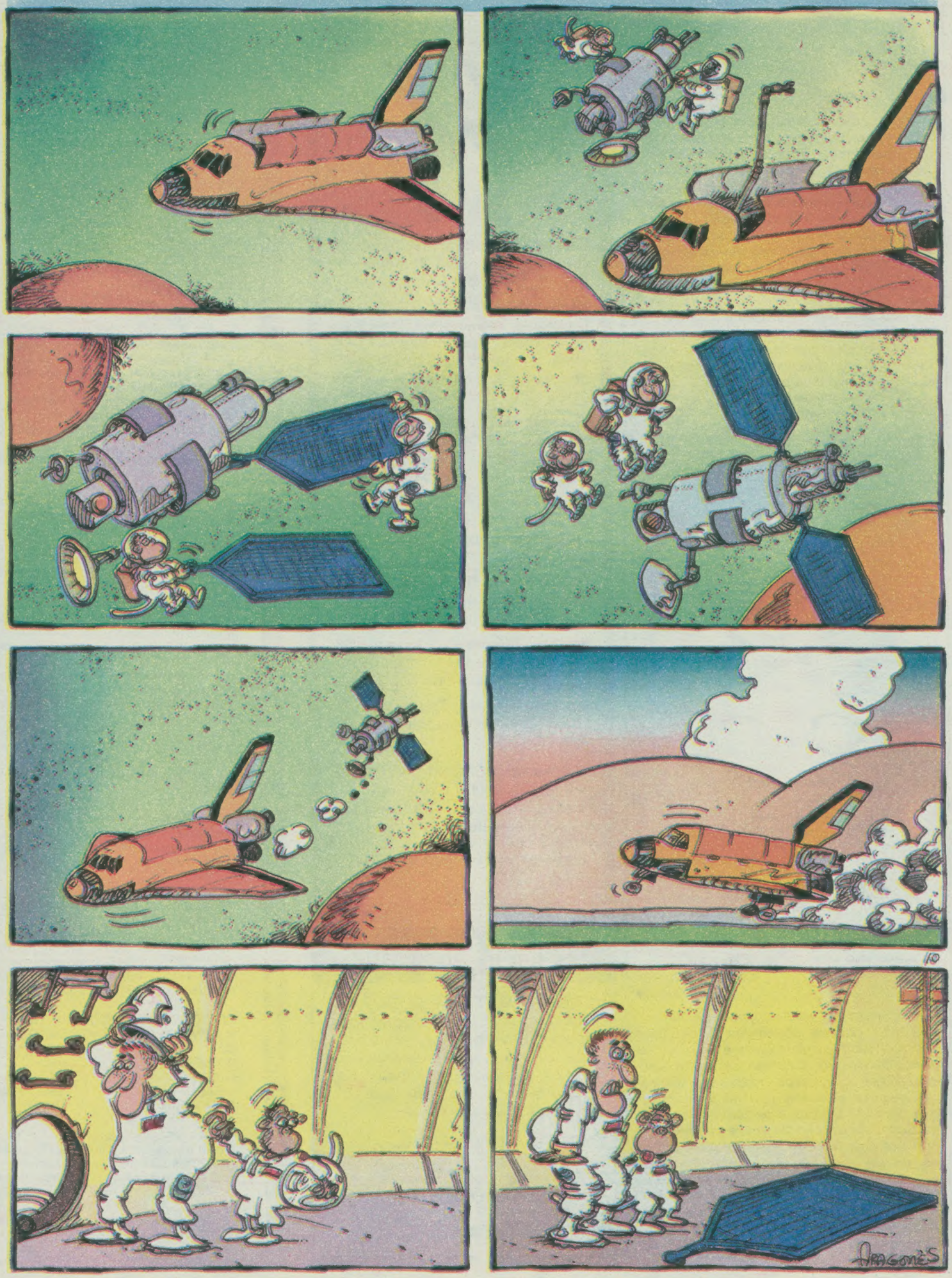

Илустровала: Бранка Брадић

РЕКЛИ СУ...

Новац долази као песак сакупљен иглом, а одлази као песак однесен водом.
Кинеска пословица

●

Онај ко хоће да буде сваком пријатељ, то није никоме.
Готлиб Фефел
немачки писац
(1736–1809)

●

Ко лоше мисли још лошије закључује.
Џорџ Херберт
енглески песник
(1593–1633)

●

Помогни човеку да сазна ко је, па ће убрзо постати оно што треба да буде.
Фридрих Шелинг
немачки филозоф
(1775–1854)

●

Богатство је слично морској води – што је човек више пије, све је жеднији. Тако је и са славом.
Артур Шопенхауер
немачки филозоф (1788–1860)

●

Два добра говорника не вреде колико један добар слушалац
Кинеска пословица

●

Ко је пуно патио постаје веома огорчен или врло добар. **Вил Дурант**
северноамерички писац

●

Деци су потребнији узори него критике.
Жозеф Жубер
француски моралиста и писац
(1754–1824)

Много више мудрости је потребно да би се искористио добар савет, него да би се дао.
Џон Колинс
енглески есејист
(1848–1908)

Не мрзимо само оног непријатеља за кога верујемо да можемо да га савладамо.
Вил Дурант
северноамерички писац
(1885–1976)

Снага ланца лежи у његовој најслабијој карици.
Енглеска пословица

●

Ћути или нека твоје речи буду вредније од ћутања.
Питагора
грчки математичар и филозоф
(569–470 пр.н.е)

●

Човека највише спречава да буде природан управо жеља да буде такав.
Ла Рошфуко
француски писац
(1613–1680)

●

Мушкарци увек желе да буду прва љубав жене, а оне – да буду последња љубав мушкарца.
Оскар Вајлд
ирски песник и писац
(1859–1900)

●

Лаж личи на лопту од снега – што се више котрља постаје све већа.
Мартин Лутер
немачки вођа реформације
(1483–1546)

●

Презрите клеветнике, у вашој кући вас забављају на туђ рачун, а у туђој забављају друге на ваш рачун.
Сенека
римски филозоф
(5–65)

●

По стварима којима се смеје човек најбоље показује своје особине. **Гете**
немачки песник
(1749–1832)

WALT DISNEY

МИКИ